

Republika Srbija
Univerzitet u Nišu
Fakultet umetnosti u Nišu

III NACIONALNI NAUČNI SKUP
SA MEĐUNARODNIM UČEŠĆEM
Balkan Art Forum 2015
(BARTF 2015)

Niš, 9-10. oktobar 2015.

UMETNOST I KULTURA DANAS:
KRIZA U UMETNOSTI – UMETNOST U KRIZI
KNJIGA APSTRAKATA

Balkan Art Forum

Republic of Serbia
University of Nis
Faculty of Arts, Nis

THE THIRD NATIONAL SCIENTIFIC FORUM
WITH INTERNATIONAL PARTICIPATION
Balkan Art Forum 2015
(BARTF 2015)

Nis, 9-10th October 2015

ART AND CULTURE TODAY:
THE CRISIS IN ART – ART IN CRISIS
BOOK OF ABSTRACT

UNIVERZITET U NIŠU
FAKULTET UMETNOSTI U NIŠU

BARTF 2015

Niš, 9-10. oktobar 2015.

III nacionalni naučni skup sa međunarodnim učešćem

**UMETNOST I KULTURA DANAS:
KRIZA U UMETNOSTI – UMETNOST U KRIZI**

(Knjiga apstrakata)

Niš, 2015.

PROGRAMSKI ODBOR / PROGRAM'S COMMITTEE

- Dr Dragan Žunić, redovni profesor Fakulteta umetnosti Univerziteta u Nišu, Republika Srbija, predsednik
- Dr Zoran Arsović, vanredni profesor Filozofskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci, Republika Srpska
- Dr Dimitrije Bužarovski, redovni profesor Fakulteta muzičke umetnosti Univerziteta *Sv. Kiril i Metodij* u Skoplju, Republika Makedonija
- Dr Ana Hofman, docent, Naučno-istraživački centar Slovenačke akademije nauka i umetnosti u Ljubljani, Republika Slovenija
- Dr Luka Kecman, redovni profesor Akademije umjetnosti Univerziteta u Banjoj Luci, Republika Srpska
- Dr Kolarovska Gmirja Viktorija, redovni profesor Fakulteta muzičke umetnosti Univerziteta *Sv. Kiril i Metodij* u Skoplju, Republika Makedonija
- Dr Suzana Kostić, redovni profesor Fakulteta umetnosti Univerziteta u Nišu, Republika Srbija
- Dr Plamen Anatoliev Legkostup, redovni profesor Pedagoškog fakulteta Velikotrnovskog univerziteta *Sv. Kiril i Metodij* u Velikom Trnovu, Republika Bugarska
- Dr Srđan Marković, redovni profesor Fakulteta umetnosti Univerziteta u Nišu, Republika Srbija
- Dr Sonja Marinković, redovni profesor Fakulteta muzičke umetnosti Univerziteta umetnosti u Beogradu, Republika Srbija
- Dr Nebojša Vilić, redovni profesor Fakulteta dramskih umetnosti Univerziteta *Sv. Kiril i Metodij* u Skoplju, Republika Makedonija
- Dr Divna Vuksanović, redovni profesor Fakulteta dramskih umetnosti Univerziteta umetnosti u Beogradu, Republika Srbija

SADRŽAJ / CONTENT

UVODNA SAOPŠTENJA / INTRODUCTORY STATEMENTS

Dr Divna M. Vuksanović KRIZA UKUSA Phd Divna M. Vuksanovic CRISIS OF TASTE.....	17
Gregory Mertl, composer THE ARTIST'S INTERNAL BEACON Грегори Мертл, композитор УМЕТНИКОВ УНУТРАШЊИ СИГНАЛ.....	18
I. KRIZE AUTORSTVA, KRIZE IZVOĐAŠTVA / CRISIS OF THE AUTHORSHIP, CRISIS OF PERFORMANCE	
Dr Ljubiša Zlatanović UMETNOST I UMETNIK U VREMENU KRIZE Phd Ljubisa D. Zlatanovic ART AND ARTIST IN THE TIME OF CRISIS.....	21
Mr Dubravka B. Stošić KRIZA AUTORSTVA U SAVREMENIM UDŽBENICIMA MUZIČKE KULTURE MA Dubravka B. Stosic CRISIS OF AUTHORSHIP IN CONTEMPORARY MUSIC TEXTBOOKS.....	23

II. KRIZA UMETNIČKIH INSTITUCIJA / CRISIS OF ART INSTITUTIONS

Др Соња Маринковић

Др Аница Сабо

Др Весна Микић

МЕЂУНАРОДНА ТРИБИНА КОМПОЗИТОРА: УПРКОС КРИЗИ

Phd Sonja Marinkovic

Phd Anica Sabo

Phd Vesna Mikic

THE INTERNATIONAL REVIEW OF COMPOSERS: INSPITE THE CRISIS.....27

МА Вања М. Спасић

(НЕ)ЗАСТУПЉЕНОСТ НАЦИОНАЛНЕ ОПЕРЕ У НАЦИОНАЛНОМ ТЕАТРУ У БЕОГРАДУ: ХРОНОЛОШКИ ПРЕГЛЕД ОД 1945. ДО 2015. ГОДИНЕ

МА Vanja M. Spasic

(NON)REPRESENTATION OF THE NATIONAL OPERA IN THE NATIONAL THEATRE IN BELGRADE: CHRONOLOGICAL APPROACH FROM 1945. TO 2015.....28

МА Nevena D. Jankov

OBRAZOVANJEM PROTIV KRIZE U UMETNOSTI

МА Nevena D. Jankov

EDUCATION AGAINST CRISIS IN ART.....30

Др Трена Јорданоска

MUZIKA U STUDENTSKIM PROTESTIMA I *AUTONOMNOJ* *ZONI* U MAKEDONIJI, NOVEMBAR 2014 – FEBRUAR 2015.

Phd Trena Jordanoska

MUSIC IN THE STUDENT PROTESTS AND THE *AUTONOMOUS* *ZONE* IN MACEDONIA, NOVEMBER 2014 – FEBRUARY 2015...31

Mr Ana Perunović Ražnatović

REFLEKSIJA DRUŠTVENE KRIZE NA OBRAZOVANJE I STATUS MUZIČKIH UMJETNIKA

MA Ana Perunovic Raznatovic

REFLECTION OF SOCIAL CRISIS IN EDUCATION AND STATUS OF MUSIC ARTISTS.....32

Др Исидора Б. Кораћ

Тања Б. Шијаковић

КОМПЕТЕНЦИЈЕ НАСТАВНИКА ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ: КРИЗА ОБРАЗОВАЊА ИЛИ МОГУЋНОСТ ПРОФЕСИОНАЛНОГ РАЗВОЈА

Phd Isidora B. Korac

Tanja B. Sijakovic

COMPETENCE FOR TEACHERS OF VISUAL ARTS: EDUCATIONAL CRISES OR OPPORTUNITIES FOR PROFESSIONAL DEVELOPMENT.....34

III. KRIZA UMETNIČKIH INSTITUCIJA – OBRAZOVANJE ZA UMETNOST / CRISIS OF ART INSTITUTIONS – EDUCATION FOR ART

Сања Р. Пантовић

КРИЗА У УМЕТНОСТИ: ИГРА КАО УВОД У УМЕТНОСТ И ЊЕНА РЕФЛЕКСИЈА НА РАЗВОЈ МУЗИЧКОГ ОБРАЗОВАЊА

Sanja R. Pantovic

CRISIS IN ART: GAME AS INTRODUCTION TO ART AND ITS REFLECTION IN DEVELOPMENT OF MUSICAL EDUCATION.....37

Мр Наташа Нагорни Петров

СВИРАЊЕ НА КЛАВИРУ – ТЕХНИКА ПРАКТИЧНЕ ХАРМОНИЗАЦИЈЕ НА КЛАВИРУ У НАСТАВИ ПРЕДМЕТА ХАРМОНИЈА И ХАРМОНИЈА СА ХАРМОНСКОМ АНАЛИЗОМ

MA Natasa Nagorni Petrov	
PLAYING ON PIANO – TECHNIQUE OF PRACTICAL HARMONIZATION ON PIANO IN TEACHING THE SUBJECT HARMONY AND HARMONY WITH HARMONICAL ANALYSIS.....	38
Mr Данијела Здравих Михаиловић	
Dr Данијела Стојановић	
РАЗВОЈ КОМПЕТЕНЦИЈА УЧЕНИКА У СТРУЧНОМ МУЗИЧКОМ ОБРАЗОВАЊУ – ТЕМЕЉ БУДУЋЕГ ПРОФЕСИОНАЛНОГ РАЗВОЈА МУЗИЧАРА	
MA Danijela Zdravic Mihailovic	
Phd Danijela Stojanovic	
COMPETENCE DEVELOPMENT OF STUDENTS IN PROFESSIONAL MUSIC EDUCATION – THE FOUNDATION FOR FUTURE PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF MUSICIANS.....	40
Mr Татјана Зиројевић	
Dr Тања Станковић Јанковић	
НАСТАВНИЦИ, КУЛТУРА УМЈЕТНОСТИ И КИЧ У ОБРАЗОВАЊУ	
MA Tanja Zirojevic	
Phd Tanja Stankovic Jankovic	
TEACHERS, ART CULTURE AND KITSCH IN EDUCATION.....	42
Јована Добријевић, Јована Јелић, Мина Кочић, Софија Стаменић, Миљана Стојковић	
РЕФЛЕКСИЈА КРИЗЕ У УМЕТНОСТИ НА НАСТАВУ ПРЕДМЕТА МУЗИЧКА КУЛТУРА	
Jovana Dobrijevic, Jovana Jelic, Mina Kocic, Sofija Stamenic, Miljana Stojkovic	
REFLECTION ON THE CRISIS OF ART IN MUSIC EDUCATION.....	44
Dr Vesna Ivkov	
METODIKA NASTAVE HARMONIKE MILANE BARAČKOV MALENICA	

Phd Vesna Ivkov

**THE ACCORDION TEACHING METHODOLOGY OF MILANA
BARACKOV MALENICA.....45**

IV. KRIZA UMETNIČKOG DELA / CRISIS OF A WORK OF ART

Др Данијела Илић

**ПРЕРАСТАЊЕ ТРОДЕЛНЕ ФОРМЕ У СОНАТНУ НА
ПРИМЕРУ СОНАТА ЗА КЛАВИР И СИМФОНИЈА Ф.
ШУБЕРТА**

Phd Danijela Ilic

**TRANSFORMATION OF A TRIFORM INTO A SONATA: CASE
STUDY OF THE PIANO SONATA AND SIMPHONY BY F.
SCHUBERT.....48**

Мр Саша В. Божидаревић

**СТИЛСКО-ГЕНЕТСКИ ПОТЕНЦИЈАЛИ МУЗИЧКИХ
ЦИТАТА У ОБРАДАМА НАРОДНИХ ПЕСМА ЗА ЈЕДАН ГЛАС
И КЛАВИР СРПСКИХ АУТОРА У ПЕРИОДУ ДО ПОЧЕТКА
ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА**

MA Sasa V. Bozidarevic

**STYLISTIC AND GENETIC POTENTIALS OF MUSICAL
QUOTATIONS RESOURCES IN THE PROCESSING OF FOLK
SONGS FOR ONE VOICE AND PIANO BY SERBIAN AUTHORS
IN THE PERIOD UNTIL THE BEGINNING OF WORLD
WAR II.....50**

Dr Dragan Ćalović

ANALIZA UPOTREBNE VREDNOSTI U UMETNOSTI

Phd Dragan Calovic

ANALYSIS OF USE-VALUE IN ART.....52

Dr Nikola Cekić, Danica Stanković, Vojislav Nikolić, Aleksandra Kostić

**UMETNIČKO-ISTORIJSKA DESTRUKCIJA U
EKOURBARHITEKTURI**

Phd Nikola Cekic, Danica Stankovic, Vojislav Nikolic, Aleksandra Kostic

**ART AND HISTORICAL DESTRUCTION IN
ECOURBARCHITECTURE.....53**

Nataša Crnjanski

**ANALITIČKA I IZVOĐAČKA INTERPRETACIJA MUZIČKOG
DELA**

Natasa Crnjanski

**ANALYTICAL AND PERFORMATIVE INTERPRETATION OF A
MUSICAL WORK.....55**

Mr Marko S. Milenković

**MUZIČKO-DRAMATURŠKE KARAKTERISTIKE KOŠTANINI
PESAMA U MUZIČKOJ DRAMI PETRA KONJOVIĆA**

MA Marko S. Milenkovic

**MUSICAL AND DRAMATIC FEATURES OF THE KOSTANA'S
SONGS IN THE MUSICAL DRAMA BY PETAR KONJOVIC.....56**

**V. KRIZA VREDNOSTI, UKUSA, PUBLIKE, UMETNIČKE
KRITIKE, NAGRAĐIVANJA / CRISIS OF VALUES, TASTE,
AUDIENCE, ART CRITICISM, AWARDING**

MA Sanja Pflug

Dr Biljana Pejić

RIJALITI PROGRAM – NOVI UMETNIČKI FORMAT ILI KIČ

MA Sanja Pflug

Phd Biljana Pejic

**THE REALITY PROGRAM – NEW ART FORMAT OR
KITSCH.....59**

MA Дина В. Војводић

**ПОЗИЦИЈА И ФУНКЦИЈА МУЗИЧКЕ КРИТИКЕ
МЕЂУРАТНОГ ПЕРИОДА У ДНЕВНОЈ НОВИНСКОЈ
ШТАМПИ: НОВИНЕ *ПОЛИТИКА***

MA Dina V. Vojvodic

**THE POSITION AND THE FUNCTION OF THE MUSIC REVIEW
OF THE INTERWAR PERIOD IN DAILY PRESS: NEWSPAPER
POLITICS.....61**

Dr Biljana Pejić

UKRAŠENOST KAO ESTETSKI PRINCIP

Phd Biljana Pejić

DECORATION AS AN AESTHETIC PRINCIPLE.....62

Леана А. Вучковић

**ЗНАЧАЈ ПОЗОРИШНЕ ГЛУМАЧКЕ НАГРАДЕ *ЖАНКА
СТОКИЋ* У ПРОЦЕСУ РЕХАБИЛИТАЦИЈЕ ЛИКА И ДЕЛА**

Leana A. Vuckovic

**THE IMPORTANCE OF THEATRE ACTING AWARD *ZANKA
STOKIC* IN THE REHABILITATION PROCESS OF CHARACTER
AND WORK.....64**

Наташа Тасић

**„ЧИКАМО ТЕ, ЧУДО!“: МОТИВ РУГАЊА КРОЗ САДЕЈСТВО
МУЗИКЕ И ПОЕЗИЈЕ У „БЕЛЕ-КУЛИ“ ДУШАНА РАДИЋА**

Natasa Tasic

**MOCKING MOTIF IN THE RELATIONSHIP BETWEEN MUSIC
AND POETRY IN DUSAN RADIC'S CANTATA "SKULL
TOWER".....66**

VI. KRIZA U UMETNOSTI I IDEJA „KRAJA UMETNOSTI“ / CRISIS IN ART AND THE IDEA OF “THE END OF ART”

МА Маја Радивојевић

**КРИЗА И “КРАЈ” ПОЛИФОНИЈЕ У САКРАЛНОЈ МУЗИЦИ
РЕНЕСАНСЕ**

MA Maja Radivojevic

**CRISIS AND “THE END” OF THE POLYPHONY IN
RENAISSANCE SACRAL.....69**

VII. KRIZA UMETNIČKOG STVARALAŠTVA I PRAKSE / CRISIS OF ARTISTIC CREATIVITY AND PRACTICE

Мариета Конова

**ПОРТРЕТЪТ ДНЕС ИЛИ КРИЗАТА КАТО НАЧИН ДА БЪДЕШ
РАЗЛИЧЕН – СЪВРЕМЕННИ ПРОБЛЕМИ НА ПОРТРЕТА В
ТВОРЧЕСТВОТО НА ХУДОЖНИЦИТЕ АНДРЕЙ ДАНИЕЛ,
ГРЕДИ АССА И СТЕФАН АЛТЪКОВ**

Marieta Konova

**THE PORTRAIT TODAY OR THE CRISIS AS A WAY OF BEING
DIFFERENT – CONTEMPORARY ISSUES IN PORTRAIT IN THE
ARTWORKS OF ANDREY DANIEL, GREDDY ASSA AND
STEFANALTA KOV.....73**

Смиљана Влајић

**МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО У ПЕРИОДУ ДРУШТВЕНЕ
ДЕКАДЕНЦИЈЕ**

Smiljana Vlajic

**MUSICAL CREATIVITY IN PERIOD OF SOCIAL
DECADENCE.....74**

Др Милена Шушулова-Павлова

**МУЗИКАЛЕН ИМПРЕСАРИО – СЪЩЕСТВУВА ЛИ ОЩЕ
ТАЗИ ПРОФЕСИЈА?**

Phd Milena Shushulova-Pavlova

**MUSIC IMPRESARIO – DOES THIS PROFESSION STILL
EXIST?.....75**

VIII. IDEOLOGIJA, POLITIKA I UMETNOST/ IDEOLOGY, POLITICS AND ART

Милица Влајић

**КРИТИКА ПОЛИТИЧКОГ ДЕЛОВАЊА ПРЕД РАСПАД СФРЈ
КРОЗ РОКЕНРОЛ ДЕВЕДЕСЕТИХ**

Milica Vlajic

**THE CRITICISM OF POLITICAL ACTIONS BEFORE THE
DISINTEGRATION OF YUGOSLAVIA THROUGH ROCK AND
ROLL OF THE NINETIES.....79**

Др Соња С. Цветковић

**МУЗИЧКИ ЖИВОТ У НИШУ ЗА ВРЕМЕ ДРУГОГ СВЕТСКОГ
РАТА**

Phd Sonja S. Cvetkovic

**MUSICAL LIFE IN NIS DURING THE SECOND WORLD
WAR.....80**

Александар Штајн

**УЛОГА КЊИГЕ КАО МАСОВНОГ МЕДИЈА У ФОРМИРАЊУ И
УЧВРШЋИВАЊУ ИДЕОЛОШКИХ И ПОЛИТИЧКИХ
СТАВОВА ЧИТАЛАЧКЕ ПУБЛИКЕ**

Aleksandar Stajn

**THE ROLE OF BOOK AS A MASS MEDIUM IN ESTABLISHING
AND CONSOLIDATION OF IDEOLOGICAL AND POLITICAL
ATTITUDES IN READING PUBLIC.....82**

Леана А. Вучковић

**ПРОБЛЕМ МОДЕРНЕ КАО ПРОБЛЕМ ПОСТОЈАЊА БОГА:
ФЈОДОР М. ДОСТОЈЕВСКИ И ФРИДРИХ НИЧЕ**

Leana A. Vuckovic

**PROBLEM OF THE EPOCH OF MODERN AS A PROBLEM OF
THE EXISTENCE OF GOD: FYODOR M. DOSTOYEVSKY AND
FRIEDRICH NIETZCHE.....83**

UVODNA SAOPŠTENJA
INTRODUCTORY STATEMENTS

KRIZA UKUSA

UDK 7.011:124.5

Tekst saopštenja istražuje pitanje ukusa u tzv. “demokratskom dobu“, tematizujući fenomen vrednovanja, kriterijume ukusa i načine manifestovanja rđavog ukusa u našem vremenu. Kao bitni činioци, koji utiču na kreiranje vladajućeg ukusa, u članku se ističu mediji novih i masovnih komunikacija, obrazovne koncepcije vezane za kreativne industrije, tržišni parametri valorizovanja, kao i fetišizacija sfere ukusa, odnosno sveopšta relativizacija koja, naposletku, dovodi do indiferentnosti. Ovo kao posledicu ima apstiniranje od donošenja suda ukusa – ako se izuzmu elementarne impresije o dopadanju ili nedopadanju, posebno u javnom prostoru delovanja. U našem vremenu, naime, upadljivo izostaju kako rasprave o ukusu, tako i problematizovanje ukusa kao takvog, što se, nadalje, reflektuje na ukupno stanje (ne) vrednovanja u umetnosti, medijima i kulturi.

Ključne reči: *ukus, vrednovanje, umetnost, mediji, kultura.*

Divna M. Vuksanovic

University of Arts, Faculty of Drama Arts in Belgrade, Republic of Serbia

CRISIS OF TASTE

Text explores the question of taste in the so-called. “Democratic era”, focusing on the phenomenon of evaluation, the criteria of taste and manifestation of bad taste in our time. As important factors that influence the process of

creating a dominant taste, this paper highlights new media and mass communications, educational concepts related to the creative industries, market parameters valorization and fetishization sphere of taste. Then follows an absolute relativism that, ultimately, leads to indifference. In our time it is inadequate to debate about taste, and the consideration of taste as such, which, moreover, reflects the effect of (not) the valuation of the arts, media and culture.

Key words: *taste, evaluation, art, media, culture.*

Gregori Mertl

www.gregorymertl.com

Nju Milford, SAD

UMETNIKOV UNUTRAŠNJI SIGNAL

UDK 78.02+7.011/.4

Usred večite krize u svetu, sa uvek prisutnim uticajem društvenih, kulturnih i istorijskih vrednosti, a sa izglednom nemoći umetnosti pored ekonomskih/poslovnih modela našeg sveta, kako jedan umetnik stvara umetnost? Moraju li se lični umetnički izbori shvatati u tom širem kontekstu? Traži li se od umetnika pojedinca da vrši promene u svetu? U ovoj prezentaciji, sugeriše se da nije zadatak umetnika da shvati svoj značaj, niti svoje mesto u društvenoj i kulturnoj sadašnjosti. Umetnikova primarna odgovornost pre je pronalaženje i oplemenjivanje svog unutrašnjeg signala. Iako ovo može dovesti do političke ili društvene umetnosti, on proizilazi iz introspekcije, a ne iz potrebe da se ispuni spoljašnja uloga ili da se zadovolje trenutni ukusi. Sam čin sagledavanja iznutra služi da protivreži potencijalnim destruktivnim vrednostima koje vode do globalne krize.

Ključne reči: *umetnička praksa, umetnička vizija, introspekcija, umetnik pojedinac, društveno-ekonomska klima.*

Gregory Mertl

www.gregorymertl.com

New Milford, USA

THE ARTIST'S INTERNAL BEACON

In the midst of perpetual crisis in our world, with the ever-present influence of social, cultural and historical values, and with art's seeming powerlessness next to the economic/business models of our world, how does an artist

make art? Must personal artistic choices be understood within this larger context? Is an individual artist required to be an agent of change in our world? In this presentation, I propose that it is not the artist's task to understand his/her significance, nor his/her place in the social and cultural present. Rather it is finding and refining one's inner beacon that is the artist's primary responsibility. While this may lead to political or social art, it comes out of introspection and not from a need to fulfill an external role or to cater to current tastes. The very act of looking inward serves to counterbalance the potential destructive values that give rise to our global crises.

***Key words:** artistic practice, artistic vision, introspection, the individual artist, socio-economic climate.*

I

KRIZE AUTORSTVA, KRIZE
IZVOĐAŠTVA
CRISIS OF THE AUTHORSHIP,
CRISIS OF PERFORMANCE

UMETNOST I UMETNIK U VREMENU KRIZE

UDK (7+7.071/.2):159.922.2

Poput drugih oblika ljudskog stvaralaštva, umetnost je u mnogo čemu osoben odraz postojećeg duha vremena, dominantnih procesa u politici i ekonomiji, kao i sveukupnog socio-kulturalnog konteksta. Različite pojave, zbivanja, promene i prakse u područjima s kojima je umetnost povezana mnoštvom niti neizbežno utiču, više ili manje snažno, na život umetnosti u celini – na njen razvoj i promene, na teoriju i praksu umetničkog stvaranja, a konačno i na sâmu suštinu i smisao njenih kreativnih nastojanja. Posledice tih uticaja posebno su naglašene u onim vremenima koja označavamo terminom *kriza*, podrazumevajući da se ovaj pojam odnosi na ključne trenutke i okolnosti „kad su normalni procesi poremećeni i kad se odlučuje da li će dalji razvoj biti ka boljem ili ka gore“ (J. Bjalostocki). Oslanjajući se na ovo opšte značenje pojma krize, u ovom radu se naglašava i detaljnije razmatra razlika između krize u umetnosti s negativnim ishodom (krize kao negativne pojave) i krize koja se okončava novim perspektivama i kreativnim umetničkim razvojem (krize kao pozitivne pojave). S tim u vezi, u radu se tvrdi da su krize u umetnosti, kao i u umetniku, obično prolazne. Ono što je trajno jeste „estetska činjenica kao takva“ (S. Petrović); naravno, i ljudska potreba za kreativnim umetničkim izražavanjem. U završnom delu, rad se usredsređuje na krize na nivou pojedinca – unutrašnje psihološke krize koje se pojavljuju u kreativnom umu i ličnosti umetnika.

Ključne reči: *umetnost, umetnik, kriza, stvaralaštvo, psihologija umetnosti.*

ART AND ARTIST IN THE TIME OF CRISIS

Similar to the other forms of human creativity, art is in many ways the particular reflection of current spirit of the times, dominant processes in politics and economics, as well as overall socio-cultural context. Different phenomena, events, changes and practices in the areas with whom the art is tied with numerous threads inevitably have influence, more or less strongly, on the life of art on the whole – on its development and changes, on the theory and practice of artistic creation, and finally on the very essence and meaning of its creative endeavors. The consequences of these impacts are particularly emphasized in those times we denote with the term *crisis*, meaning that this concept refers to the key moments and settings “when the normal processes are disrupted and when it needs to make decision whether the further development will be toward the better or toward the worse” (J. Bjaloštoki). Relying on this general meaning of the concept of crisis, in this paper it is emphasized and considered in more detail distinction between the crisis in art with negative outcome (the crisis as a negative phenomenon) and the crisis which ends up with the new perspectives and creative artistic developments (the crisis as a positive phenomenon). Related to this, it is argued that the crisis in art, as well as in artist, are usually temporary. What is durable is “the aesthetic fact as such” (S. Petrović); and the human need for creative artistic expression, of course. In the final part, the paper focuses on the crises at the level of individual - the inner psychological crises that appear in creative mind and personality of artist.

Key words: *art, artist, crisis, creativity, psychology of art.*

KRIZA AUTORSTVA U SAVREMENIM UDŽBENICIMA MUZIČKE KULTURE

UDK [37.016:78]+002 (075.2)

Formiranje udžbeničke literature za nastavne predmete u Srbiji biva pokrenuto zakonskim odredbama koje su nalagale nastavnicima da pišu knjige iz oblasti koje predaju, što je važno i za muzičku nastavu, teoriju muzike i notno pevanje. Milan Milovuk, jedan od utemeljivača muzičkog obrazovanja u Kneževini Srbiji, postaje prvi pisac literature za teoriju muzike.

Sagledavajući istorijat muzičkih udžbenika u Srbiji do početka Drugog svetskog rata, lako je uočljivo da je tadašnja pedagoška misao u velikoj meri bila usmerena ka rešavanju problema metodologije stručnih muzičkih predmeta, dok je muzička kultura u širem smislu obrađena najviše u udžbenicima Božidara Joksimovića.

Kada su u pitanju savremeni udžbenici za nastavni predmet Muzička kultura u osnovnoj školi, posebno ćemo se osvrnuti na udžbenike od V do VIII razreda državnog izdavača, *Zavod za udžbenike*, i jednog od trenutno najinovativnijih privatnih izdavača, na *Logos*. Udžbenike dvaju izdavača analiziramo u domenu prezentovanja gradiva, sadržaja, metoda pristupa gradivu, dizajna, interaktivnosti, korelacije sa drugim predmetima i inovativnosti.

Inače, lako je uočiti odsustvo plana razvoja predmeta muzičke kulture u budućnosti, jer se on bazira na gotovo nepromenjenom planu i programu koji se svojim najvećim delom oslanja na nastavni plan donet 1987. godine. Obzirom da su izdavači u obavezi da prate nastavni plan i program, to se direktno odražava i na kvalitet udžbenika.

Ključne reči: muzika, kultura, udžbenik, autorstvo, kriza.

CRISIS OF AUTHORSHIP IN CONTEMPORARY MUSIC TEXTBOOKS

Creation of textbook literature for school subjects in Serbia was initiated by legal provisions which obliged teachers to write textbooks in the field they taught, which also referred to music, theory of music and note singing. Milan Milovuk, one of the founders of music education in The Principality of Serbia became the first author of music theory literature.

The history of music textbooks in Serbia until the beginning of the Second World War showed that pedagogical thought mainly aimed at solving methodology problems of professional music subjects, while wider aspect of music was thoroughly treated in textbooks written by Bozidar Joksimovic.

When it comes to contemporary music textbooks for elementary schools, special attention shall be paid to textbooks for grades 5 to 8 published by state publisher *Zavod za udzbenike* and one of the most innovative private publishers *Logos*. The textbooks of these two publishers shall be analyzed in terms of teaching materials, content, methods of teaching material approach, design, interaction, correlation to other subjects and innovation.

Moreover, the absence of future development plan for music is quite obvious, since it is based on almost the same curriculum which is grounded on 1987 curriculum. The fact that the publishers are in obligation to act in accordance with the curriculum directly affects the quality of the textbooks.

Key words: *music, culture, textbook, authorship, crisis.*

II

KRIZA UMETNIČKIH INSTITUCIJA
CRISIS OF ART INSTITUTIONS

Др Соња Маринковић

e-mail: sonja.marinkovic@gmail.com

*Универзитет уметности у Београду, Факултет музичке уметности, Београд,
Србија*

Др Аница Сабо

e-mail: anicasabo310@gmail.com

*Универзитет уметности у Београду, Факултет музичке уметности, Београд,
Србија*

Др Весна Микић

e-mail: vesnasmikic@gmail.com

*Универзитет уметности у Београду, Факултет музичке уметности, Београд,
Србија*

МЕЂУНАРОДНА ТРИБИНА КОМПОЗИТОРА: УПРКОС КРИЗИ

UDK 78.091.4 "19"(497.11)(049.32)

Међународна трибина композитора, основана 1992, јединствена је институција представљања савременог српског композиторског стваралаштва (и с њим у вези извођаштва оријентисаног на савремену музику и музикологије која се овим питањима бави), рођена са почетком дубоке друштвене, политичке и културне кризе кроз коју Србија пролази од почетка деведесетих година 20. века до данас. Окренута врло осетљивом сегменту музичког живота, у држави која, када је у питању савремено музичко стваралаштво, нема механизме његовог финансирања, бриге и подстицања, а са амбицијом да сопствене домете у овој области сагледа у интернационалном контексту, Трибина је током протеклих двадесетак година била својеврсно огледало свих драматичних друштвених промена. Сједињујући у овом раду искуства и промишљања музиколога и компо-

зитора, желимо да укажемо на значај и улогу борбе за опстанак ове институције и потенцијал који њена идеја носи.

Кључне речи: *Међународна трибина композитора, савремено композиторско стваралаштво, криза уметности, музикологија, музичке институције.*

Phd Sonja Marinkovic

e-mail: sonja.marinkovic@gmail.com

University of Arts, Faculty of Music, Belgrade, Serbia

Phd Anica Sabo

e-mail: anicasabo310@gmail.com

University of Arts, Faculty of Music, Belgrade, Serbia

Phd Vesna Mikic

e-mail: vesnasmikic@gmail.com

University of Arts, Faculty of Music, Belgrade, Serbia

THE INTERNATIONAL REVIEW OF COMPOSERS: INSPITE THE CRISIS

The International Review, launched in 1992, the unique institution for the promotion and representation of the contemporary Serbian composers' output (and consequently contemporary performance and musicology practices specialized in the field of contemporary music) was born in the midst of the crisis that Serbia has been going through since the beginning of the 1990s. Devoted to the very delicate field of the music life, and in the country that has no developed mechanisms in respect to contemporary music production, but with the ambition to compare, interact, and share experiences internationally, the Review had actually been the specific mirror of the dramatic social changes. By joining composers' and musicologists' forces on this occasion we want to point out the importance of the struggle for the survival of this institution and its very concept

Key words: *The International Review, contemporary music production, crisis in the arts, musicology, music institutions.*

Универзитет у Београду, Факултет политичких наука у Београду, Република Србија

**(НЕ)ЗАСТУПЉЕНОСТ НАЦИОНАЛНЕ ОПЕРЕ У
НАЦИОНАЛНОМ ТЕАТРУ У БЕОГРАДУ: ХРОНОЛОШКИ
ПРЕГЛЕД ОД 1945. ДО 2015. ГОДИНЕ**

UDK 792.54 „1945/2015“ (497.11 Beograd)

Предмет овог рада јесте начин на који се формира оперски репертоар Народног позоришта у Београду од Другог светског рата до данас, са посебним освртом на проблем (не)заступљености националне опере у националном театру. Идеја овог рада јесте да се кроз институционални приступ пронађу они фактори који су утицали на то да репертоарска слика одговара (или не) на концепт националног позоришта.

***Кључне речи:** репертоарска политика, национална опера, историјски институционализам, културна политика.*

Vanja M. Spasic

e-mail: vanja88@msn.com

University in Belgrade, Faculty of Political Sciences in Belgrade, Republic of Serbia

**(NON)REPRESENTATION OF THE NATIONAL OPERA IN THE
NATIONAL THEATRE IN BELGRADE: CHRONOLOGICAL
APPROCH FROM 1945 TO 2015**

The subject of this work is the way in which repertoire of the National Theatre in Belgrade is formed since the Second World War to the present, with special emphasis on the problem of (non)representation of the National Opera in the National Theater. The idea of this paper is to through the institutional approach find those factors that have influenced the repertoire image to corresponds (or not) to the concept of National Theater.

***Key words:** repertoire policy, national opera, historical institutionalism, cultural policy.*

OBRAZOVANJEM PROTIV KRIZE U UMETNOSTI

UDK [371.2 +378.016]:78 (497.11)

U ovom radu ukazuje se na problem odlaska muzičkih izvođača iz Srbije, odnosno koliko organizacija muzičkog obrazovanja u Srbiji utiče na tu pojavu. Da li obrazovanje u muzičkim obrazovnim institucijama može da pruži dovoljno znanja i veštine za ostvarenje umetničke prakse ili ono deluje podsticajno na odlazak umetnika u zemlje koje nude više mogućnosti. Umetnici koji kompletiraju muzičko obrazovanje u zemlji najčešće se ostvaruju kao pedagozi, dok oni koji žele da se bave izvođaštvom odlaze na inostrane univerzitete. Takva organizacija pravi “neprirodno” razdvajanje izvođačke i pedagoške prakse. Ukoliko bi umetnost predstavljala značajniji deo ukusa ovog društva, onda bi i za umetnike–izvođače bilo više prostora da nastupaju. Srbija je jedna od retkih zemalja u kojoj je muzičko obrazovanje deo državnog obrazovnog sistema, stoga bi bilo važno da od tog ulaganja na prvom mestu profitira društvo u Srbiji, a zatim da dođe do kulturne razmene.

Ključne reči: *obrazovanje, muzika, institucije, umetnici, emigracija umetnika.*

EDUCATION AGAINST CRISIS IN ART

In this paper the attention is drawn to the problem of artists who are leaving Serbia and to what extent does organisation of institutional music education affect that phenomena. Can education in music institutions provide enough knowledge and skills for accomplishment in art's practice or it acts as incentive for young artists to leave the country and continue their education abroad. Artists who complete their music education in Serbia in most of the cases work as music teachers, and the ones who want to be performers leave to universities abroad. That kind of organisation makes “unnatural” parting between performing and teaching practices. If art consuming would represent more significant part of taste of the society, then there would be more per-

forming space for the artists. Since Serbia is a country in which music education is a part of the public educational system, therefore it is even more important for Serbian society to make profit out of it, and in addition to that (later on), cultural exchange may happen.

Key words: education, music, institutions, artists, emigration of the artists.

Trena Jordanoska

e-mail: trenajordanoska@t-home.mk

Univerzitet „Sv. Kiril i Metodij“, Fakultet muzičke umetnosti u Skoplju, Republika Makedonija

MUZIKA U STUDENTSKIM PROTESTIMA I *AUTONOMNOJ ZONI* U MAKEDONIJI, NOVEMBAR 2014 – FEBRUAR 2015.

UDK 78+316.485.22 “2014/2015”(497.7)

Rad obrađuje muzičke događaje (koncerti, performansi, alternativna nastava i DJ setovi), muzičke žanrove i muzičke oblike u okviru kulturno-obrazovnog programa koje je organizovao Studentski plenum Univerziteta „Sv. Kiril i Metodij” u Skoplju, za vreme protesta i *autonomne zone*, novembar 2014 – februar 2015. godine, preko kojih su izrazili revolt prema vlasti i lošim reformama u makedonskom obrazovanju. Korišćenje muzike, pre svega, u političke svrhe, ali isto tako i kao kulturni program i rasonodu za vreme ovih događaja, daje izuzetan materijal za sociološku analizu funkcije muzike u društvu. Kulturne i muzičke matrice odražavaju preferencije studentskog pokreta i ujedno njihov pokušaj da tim matricama izraze svoje negodovanje ne samo na loše obrazovne reforme, nego i kritiku za loš ukus u državno subvencioniranim kulturnim i muzičkim aktivnostima.

Ključne reči: *muzika i društvo, muzika i politika, studentski protesti, Makedonija.*

**MUSIC IN THE STUDENT PROTESTS AND THE
AUTONOMOUS ZONE IN MACEDONIA, NOVEMBER 2014 –
FEBRUARY 2015**

The paper is concerned with the music events (concerts, performances, alternative lectures and DJ sets), music genres and musical forms of the cultural and educational program organized by the Student Plenum of Ss. Cyril and Methodius University in Skopje, during the protests and the creation of the *autonomous zone*, November 2014 – February 2015. The protests were organized as a reaction to the educational reforms in the higher education in Macedonia. The use of music as political means in the cultural and entertainment program during these events offers an exceptional material for sociological analysis of the function of music in the society. The cultural and music matrices reflected the preferences of the student movement and the attempt to express their revolt against bad educational reforms, as well as their critique of the bad taste in the state supported cultural and music activities.

Key words: *music and society, music and politics, student protests, Macedonia.*

**REFLEKSIJA DRUŠTVENE KRIZE NA OBRAZOVANJE I STATUS
MUZIČKIH UMJETNIKA**

UDK 7.071/.2: 316.344.3

U drugoj polovini dvadesetog vijeka, shodno narastajućoj potrebi za školovanim kadrovima u svim oblastima ljudskog djelovanja, pa tako i u muzičkoj umjetnosti i pedagogiji, 1980. godine je u Titogradu (današnjoj Podgorici) osnovana i započela sa radom Muzička akademija – prva visokoškolska institucija za obrazovanje umjetnika u Crnoj Gori.

S obzirom na slična društvena dešavanja u Crnoj Gori i ostalim zemljama Balkana poslednjih decenija, kriza u društvu se reflektovala na sve sfere ljudskog djelovanja: politiku, ekonomiju, nauku, ali i kulturu, umjetnost, obrazovanje, a manifestuje se u vidu krize vrijednosti, balansiranja umjetnosti

između potreba tržišta i suštine, kvantiteta i kvaliteta. Entuzijazam sa početka, kad je osnovana Muzička akademija, vremenom je zamijenilo razmišljanje o budućnosti i statusu muzičkih umjetnika u društvu i zabrinutost zbog promjene tretmana umjetnosti u školstvu, podstaknuto novim obrazovnim propisima i sve manje značajnim mjestom umjetnosti i kulture u društvu.

Ključne riječi: *obrazovanje muzičkih umjetnika, muzička akademija, Crna Gora, društvene promjene, kriza u društvu.*

Ana Perunovic Raznatovic

e-mail: perun_ak@yahoo.com

Music Academy, Cetinje, Republic of Montenegro

REFLECTION OF SOCIAL CRISIS IN EDUCATION AND STATUS OF MUSIC ARTISTS

In the second half of the twentieth century, according to increasing need for educated people in all areas of human activity, and so in music art and music pedagogy, Academy of Music was founded and started working in Titograd (today Podgorica) in 1980. It was the first institution for high education of artists in Montenegro.

Considering the similar social situation and problems in Montenegro and other Balkan countries in recent decades, the crisis of society reflected in all spheres of human activity: politics, economy, science, and also culture, art, education, and it is manifested as crisis of values, balancing between the art market needs and essence, quantity and quality. The enthusiasm from the beginning, when the Academy of Music was founded, has been replaced by thinking about the future and the status of musical artists in society and concern about the change in treatment of art in education system, based on new educational regulations and less important status of art and culture in society.

Key words: *education of musical artists, the Music Academy, Montenegro, social changes, the crisis in society.*

*Висока школа струковних студија за васпитаче и пословне информатичаре –
Сирмијум, Сремска Митровица, Република Србија*

*Завод за унапређивање образовања и васпитања, Центар за професионални развој
запослених у образовању, Београд, Република Србија*

КОМПЕТЕНЦИЈЕ НАСТАВНИКА ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ: КРИЗА ОБРАЗОВАЊА ИЛИ МОГУЋНОСТ ПРОФЕСИОНАЛНОГ РАЗВОЈА

UDK (371.213.3+7):316.42

У државама које су се определиле за дефинисање стандарда компетенција наставника визуелних уметности покренуте су бројне расправе и дилеме стручне и шире јавности. Критикован је обим захтева, њихов садржај, изражене су сумње у могућност њиховог остваривања због различитих услова у којима наставници раде и др. У раду је дат приказ различитих докумената који дефинишу компетенције наставника визуелних уметности. Отворено је питање да ли стандардизација компетенција наставника визуелних уметности води у депрофесионализацију наставничке професије или представља смерницу за њихов професионални развој. У закључним разматрањима аутори истичу да професија наставник треба да се гради на основу компетенција које подразумевају аутономност наставника, њихово активно укључивање у процес дефинисања компетенција, кроз освешћивање личних педагошких ставова и вредности, које су у основи педагошке праксе.

Кључне речи: *компетенције наставника, компетенције наставника визуелних уметности, професионални развој наставника.*

COMPETENCE FOR TEACHERS OF VISUAL ARTS – EDUCATIONAL CRISES OR OPPORTUNITIES FOR PROFESSIONAL DEVELOPMENT

In countries that have decided to define standards of competencies for teachers of visual arts, numerous debates and dilemmas were initiated by professionals and general public. They criticized extent of demand, their content and also expressed doubts about the possibility of their realization due to mismatch conditions in which teachers work, etc. The paper presents the different documents that define the competences for teachers of visual arts. It is still open question whether the standardization of competences for teachers of visual arts leads to de-professionalisation of the teaching profession or presents the guideline for their professional development. In conclusion of this paper, authors point out that teaching profession should be based on competences that consider teachers autonomy and their active involvement in the process of defining competences through raising awareness of their pedagogical attitudes and values that are basic for their practice.

Key words: *teacher's competences, competences for teachers of visual arts, teacher's professional development.*

III

KRIZA UMETNIČKIH INSTITUCIJA
OBRAZOVANJE ZA UMETNOST
CRISIS OF ART INSTITUTIONS –
EDUCATION FOR ART

КРИЗА У УМЕТНОСТИ: ИГРА КАО УВОД У УМЕТНОСТ И ЊЕНА РЕФЛЕКСИЈА НА РАЗВОЈ МУЗИЧКОГ ОБРАЗОВАЊА

UDK 78.085:37.01/014

Реалност савременог друштва у кризи, неосетљивог за домен игре, одражава се фрустрацијом појединца изазваном спољним контролама и унификацијом у свим сегментима живота, укључујући и уметност. Унификација форме образовања обухвата све области и појављује се као непожељан фактор редукације стваралачког идентитета. У наведеним околностима, драматично се поставља питање игре као активности у којој имагинација и импровизација, као посебан вид разоноде, омогућавају да дођу до изражаја унутрашње стране човековог креативног бића. Активност у игри је увод у уметност. Истраживања овог рада указују на утицај запостављености игре у кризи савременог друштва на развој музичког образовања. Сигурно је да искуство освојено игром неће бити довољно да се савладају све баријере у музичком развоју индивидуе, али ће она помоћи активном прилагођавању многобројним напорима и искушењима у непрекидним променама услова човековог живота и стицања музичког образовања до коначног формирања личности музичара.

Кључне речи: криза, игра, музика, активност, личност музичара.

CRISIS IN ART: GAME AS INTRODUCTION TO ART AND ITS REFLECTION IN DEVELOPMENT OF MUSICAL EDUCATION

Reality of contemporary society in crisis, insensitive to domain of games is reflected in the frustration of an individual induced by outer control and unification in all segments of life, including art. Unification of form of education comprises all domains and appears as an undesirable factor in the reduction of creative identity. In the specified circumstances, the game is dramatically questioned as an activity where imagination and improvisation as a special form of entertainment makes possible the expression of human inner, creative being. The activity in a game is an introduction to art. The research presented in this paper points to the influence of negligence of dance to the development of musical education in the crisis of contemporary society. The experience obtained through dance will certainly not be enough to overcome all barriers in musical development of an individual, but it will help active conformation to multiple efforts and temptations in continuous changes of vital conditions, and acquisition of musical education until ultimate creation of a musician's personality.

Key words: *crisis, game, music, activity, personality of a musician.*

СВИРАЊЕ НА КЛАВИРУ – ТЕХНИКА ПРАКТИЧНЕ ХАРМОНИЗАЦИЈЕ НА КЛАВИРУ У НАСТАВИ ПРЕДМЕТА ХАРМОНИЈА И ХАРМОНИЈА СА ХАРМОНСКОМ АНАЛИЗОМ

UDK 786.2.087.51.089.6+(37.016:781.4)

Саставни део наставних планова и програма предмета Хармонија за средње музичке школе и Књига предмета наставних предмета Хармонија и Хармонија са хармонском анализом у систему високог музичког образовања обухвата упознавање, увежбавање и обогаћивање технике практичне хармонизације на клавиру – свирање на клавиру. У оквиру пре-

поручене уџбеничке литературе налазе се приручници: *Хармонија на клавиру* Пола Видала и Нађе Буланже (*Paul Vidale, Nadia Boulange*), *Генералбас-збирка корала* Миленка Живковића.

У овом раду биће представљена и анализирана збирка задатака новијег датума *Свирање на клавиру* Лауре Чуперјани и Мирјане Вељовић. Наведена збирка задатака препоручиће се и као потенцијална квалитативна и квантитативна допуна у реализацији наставе предмета Хармонија и Хармонија са хармонском анализом.

Кључне речи: збирка задатака, свирање на клавиру, Хармонија, Хармонија са хармонском анализом.

Natasa Nagorni Petrov

e-mail: cairni@junis.ni.ac.rs

University in Nis, Faculty of Arts, Nis, Republic of Serbia

PLAYING ON PIANO – TECHNIQUE OF PRACTICAL HARMONIZATION ON PIANO IN TEACHING THE SUBJECT HARMONY AND HARMONY WITH HARMONICAL ANALYSIS

An integral part of teaching plans and programs in subject Harmony for high musical schools and Book of subjects of teaching subjects Harmony and Harmony with harmonical analysis in the sistem of high musical education includes introducing, practising and enriching the practical harmonization technique on piano- playing on piano. Recomended textbook literature also contains many handbooks: *Harmony on piano* by Paul Vidal and Nadia Boulange; *Generalbass* –book of corals by Milenko Zivkovic.

In this work will be presented and analysed a textbook of new date tasks *Playing on piano* by Laura Cuperjani and Mirjana Veljovic. This book of tasks will be recomended as a potential qualitative and quantitative supplement in realisation the teaching of subject Harmony and Harmony with harmonical analysis.

Key words: *Book of tasks, playing on piano, Harmony, Harmony with har-monical analysis.*

**РАЗВОЈ КОМПЕТЕНЦИЈА УЧЕНИКА У СТРУЧНОМ
МУЗИЧКОМ ОБРАЗОВАЊУ – ТЕМЕЉ БУДУЋЕГ
ПРОФЕСИОНАЛНОГ РАЗВОЈА МУЗИЧАРА**

UDK 78+371.3

У складу са потребама будућег друштвеног ангажовања ученика и студената музике, развој компетенција постаје један од кључних задатака наставне праксе. Јачање когнитивних, емоционалних, социјалних и радно-акционих компетенција у оквиру стручног музичког образовања обезбеђује јединство компетенција ученика које битно утичу на даље стручно образовање, али и на стицање ширег музичког искуства. Пракса показује да је, у складу са новим захтевима тржишта с једне стране, као и немогућности сталног запослења музичара с друге стране, ниво компетенција од изузетног значаја за будући рад професионалних музичара. Спремност ка иновацијама, као и евентуална промена професионалног опредељења може омогућити музичару да се у блиској или даљој будућности усмери ка новим врстама посла.

Кључне речи: *компетенције ученика, стручно музичко образовање, средња музичка школа.*

COMPETENCE DEVELOPMENT OF STUDENTS IN PROFESSIONAL MUSIC EDUCATION – THE FOUNDATION FOR FUTURE PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF MUSICIANS

In accordance with the need of future social engagement of pupils and students of music, the development of competences is becoming one of the key tasks of teaching practice. The strengthening of cognitive, emotional, social and labor-action competences within professional music education provides a unity of students' competences which significantly affect further professional education, and also on gaining wider musical experience. Practice shows that, in accordance with the new requirements on the market on one side, as well as the impossibility of permanent employment of musicians on the other side, the level of competence is crucial for future work of professional musicians. Preparedness for innovations, as well as possible change in professional orientation can allow the musician in the near or distant future to turn himself/herself to new types of jobs.

Key words: *competence of students, professional music education, music high school.*

Тања Станковић Јанковић

Филозофски факултет, Бања Лука, Република Српска

**НАСТАВНИЦИ, КУЛТУРА УМЈЕТНОСТИ И КИЧ У
ОБРАЗОВАЊУ**

UDK (316.7+7.011.28):37

Појам култура подразумијева морални и духовни развој друштва и самог човјека као дијела тог друштва. Везана је за њега од тренутка његовог свјесног постојања. Масовна култура, настала са развојем масовне комуникације, као продукт има потрошачку културу која не подразумијева образовање и унапређење њених творевина, већ има потпуно „пасиван“ став према културним збивањима. Кич, као дио масовне културе, постао је доминантна страна културе и културних догађаја на свјетском плану, па и у нашој средини. Доступност свега без труда и знања, те културне вриједности и знања побуђени у ниским побудама човјека да тренутно ужива (Ѕијакović, 2008) воде нас у кич. Потребно је напоменути да се кич најприје појавио у сликарству, кроз копирање оригинала великих умјетничких дјела, а касније прерастао у продукцију дјела без икакве вриједности и знања. Имајући у виду дугу традицију кича, ауторке циљ истраживања овог рада виде у утврђивању нивоа разумијевања и знања о појмовима културе умјетности и кича. Узорком су обухваћени учитељи разредне наставе и студенти завршне године учитељског студија. Резултати истраживања указују на низак ниво разумијевања културе умјетности. Оваквим резултатима се жели нагласити значај и неопходност континуираног образовања студената, али и скренути пажња учитељима у наставној пракси на критичко сагледавање вриједности које нам доноси масовна култура.

Кључне ријечи: *култура умјетности, кич, учитељи и студенти разредне наставе.*

TEACHERS, ART CULTURE AND KITSCH IN EDUCATION

Term culture means moral and spiritual development of the society and man as its part. Culture is connected to man from the very moment of his conscious existence. Mass culture, which appeared with development of the mass communication, produced a consumer culture which does not include education and upgrading of its products, but instead has a totally “passive” attitude to cultural events. Kitsch, as a part of mass culture, became the dominant side of culture and cultural events at global plane, as well as in our environment. Availability of everything, without hard work and knowledge, and need for instant gratification (Sijakovic, 2008) leads us to kitsch. Kitsch first appeared in painting, with copying of original masterpieces, and later it became production of works without any kind of value or knowledge. Having in mind the long tradition of kitsch, the authors see the goal of this research in finding the level of understanding and knowledge about concepts of art culture and kitsch. Research sample includes teachers and graduating students of education. Research results point to a poor level of understanding of the art culture. By these results, we wish to emphasize the meaning and necessity for continuing education of students and practicing teachers, for critical viewing of the values brought to us by the mass culture.

Key words: *art culture, kitsch, teachers and students of education.*

РЕФЛЕКСИЈА КРИЗЕ У УМЕТНОСТИ НА НАСТАВУ ПРЕДМЕТА МУЗИЧКА КУЛТУРА

UDK [37.016:78]+316.3

Сведоци смо актуелне кризе савременог света, како економске, тако и друштвене, моралне и уметничке, те се стога намеће потреба сагледавања њене рефлексије на опште образовање. Током двогодишње праксе у образовним институцијама у оквиру предмета Методика наставе музичке културе, биле смо непосредно укључене у наставни процес. Таква позиција омогућила је објективно перципирање тренутног стања у уметничком, као и општем образовању. Индикатори кризе, присутни у постојећем систему образовања, уочљиви су и у настави предмета Музичка култура у основној општеобразовној школи. Рад представља критички осврт на деловање различитих фактора у досадашњем систему рада, који доводе до недостатака у настави и недовољно атрактивних наставних поступака у досадашњој пракси, за узраст од првог до осмог разреда основне школе. У том смислу биће размотрен и утицај масовних медија на васпитни процес, неодговарајући наставни садржај предмета Музичка култура, мањкавост уџбеничке литературе, као и застарелост наставних метода. У раду ће се размотрити и утицај кризе у уметности на исход наставног процеса и њен васпитни утицај на развој личности ученика. Задатак и обавеза будућих наставника јесте, пре свега, препознавање и разумевање, а затим и изналажење адекватних решења за превазилажење тренутног стања у музичкој педагогији.

***Кључне речи:** криза, образовање, савремена настава, музичка култура, основна школа.*

REFLECTION ON THE CRISIS OF ART IN MUSIC EDUCATION

We are witnessing the ongoing crisis of the modern world, present in the economy, as well as in the society, moral standards and art. Therefore, there is a present need for reflection on the impact this has had on the general education. During the two year training in education facilities, as a part of Methodology of music education, we had an immediate involvement in the teaching process. This gave us the opportunity for objective scrutiny of the present state of the artistic, as well as the general education. The indicators of the crisis of the present system of education are notable in the subject of Music education in primary schools of general education. This paper addresses, in a critical way, the impact of different factors on the present ways of teaching which lead to teaching deficiencies and out of date teaching methods for pupils from the age of seven to fourteen. In that respect, we will discuss the influence of mass media on the educational process, the inadequate teaching material used in Music education, as well as the obsolescence of the teaching methods. Also, this paper will discuss the impact the crisis has had in art, the outcome of the teaching process and its educational influence on the personal development of the pupils.

The task and obligation of future teachers is to, first of all, recognize and understand the present state of the music methodology and subsequently find the appropriate solution to the current problems.

Key words: *crisis, education, contemporary education, music education, primary school.*

**METODIKA NASTAVE HARMONIKE MILANE BARAČKOV
MALENICA***UDK 371.3:786 M. Baračkov Malenica*

Kad je reč o uspešnom pedagoškom delovanju, jedno od najpoznatijih imena novosadske škole harmonike je prof. Milana Baračkov Malenica. Na njeno opredeljenje za sviranje harmonike uticala je najbliža okolina, s obzirom na to da je Milanina majka čuvena Margita Baračkov, začetnik škole harmonike u Novom Sadu. Školovanje u Trosingenu bilo je od ključnog značaja za budući rad Milane Baračkov Malenica i otud potiču elementi postavke metodike nastave harmonike, koja je generacijama primenjivana u novosadskoj muzičkoj školi i šire. Autor ovog saopštenja iznosi problematiku učenja harmonike prema „školi Milane Baračkov Malenica“ kao doprinos proučavanju harmonikaške prakse u Srbiji.

Ključne reči: *nastava, metodika, harmonika.*

**THE ACCORDION TEACHING METHODOLOGY OF MILANA
BARACKOV MALENICA**

In regard to successful teaching activity, one of the best known names in the Novi Sad school of the accordion is the one of Prof. Milana Barackov Malenica. Her choice of the instrument was highly influenced by the closest environment she grew up in, considering the fact that Milana's mother is the famous Margita Barackov, a representative of the initiators of the accordion school in Novi Sad. The music education she received in Trossingen was crucial for the future work of Milana Barackov Malenica and this is where the elements of her concept of the accordion teaching methodology, which has been used for generations in the Novi Sad music school and wider, originate from. The author of this text offers a review of issues involved in the accordion teaching after "the school of Milana Barackov Malenica" as a contribution to the study of the accordion practices in Serbia.

Key words: *teaching, methodology, accordion.*

IV

KRIZA UMETNIČKOG DELA
CRISIS OF A WORK OF ART

Данијела Илић

e-mail: danijelailic1@yahoo.com

Универзитет у Нишу, Факултет уметности, Ниш, Република Србија

**ПРЕРАСТАЊЕ ТРОДЕЛНЕ ФОРМЕ У СОНАТНУ НА
ПРИМЕРУ СОНАТА ЗА КЛАВИР И СИМФОНИЈА Ф.
ШУБЕРТА**

UDK 781.5:78.082.1/2 F. Šubert

Шуберт прави велики корак ка »усложњавању» троделне форме, тако да се јавља тенденција ка увођењу елемената сонатног принципа, или чак и прерастање ове форме у сонатну. Скерца његових соната за клавир и симфоније код којих се запажају овакве појаве, биће предмет овог истраживања.

Кључне речи: *сонатни принцип, прерастање, троделна форма, сонатна форма, скерцо.*

Danijela Ilic

e-mail: danijelailic1@yahoo.com

University of Nis, Faculty of Arts, Nis, Republic of Serbia

**TRANSFORMATION OF A TRIFORM INTO A SONATA:
CASE STUDY OF THE PIANO SONATA AND SIMPHONY BY
F.SCHUBERT**

Schubert contributed considerably to creating an elaborate triform with a tendency for introducing the elements of the sonata principle, or even for the transformation of this form into a sonata. This paper analyses the aforementioned phenomena in the scherzo of his piano sonatas and the symphony.

Key words: *sonata principles, transformation, triform, sonata form, scherzo.*

Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици,
Факултет уметности, Косовска Митровица, Република Србија

СТИЛСКО-ГЕНЕТСКИ ПОТЕНЦИЈАЛИ МУЗИЧКИХ ЦИТАТА У ОБРАДАМА НАРОДНИХ ПЕСМА ЗА ЈЕДАН ГЛАС И КЛАВИР СРПСКИХ АУТОРА У ПЕРИОДУ ДО ПОЧЕТКА ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА

UDK 784.4+781.7(497.11)

У обрадама народних песма за један глас и клавир, као специфичној поткатегорији српске соло песме, насталим у периоду до почетка Другог светског рата, пристуни су типови фолкорног цитата различитих генетско-стилских карактеристика. Постојање најстаријег фолклорног слоја у песмама патријархалног културног режима, као и присуство оријенталних и западноевропских елемената у песмама градског стила, отварају питања њиховог третмана у уметничкој обради и утицаја на фактурни и хармонски сегмент клавирске пратње. Различитости које произилазе из специфичних структура тоналних односа и њихови уметнички потенцијали биће размотрени на примеру појединачних песама аутора овог хронолошког периода – од Корнелија Станковића до Милоја Милојевића и Петра Коњовића. Циљ овог рада је да се посредством модела класификације српских народних песама, који је применио Драгослав Девић у научној студији *Стилско-генетска особеност тоналног односа у српским народним песмама* (Девић: 1997:216–244.), постави нова систематизација фолклорних цитата у оквиру ове поткатегорије соло песме и утврде основни параметри њиховог утицаја на компоненте и планове уметничке надградње. У раду ће бити коришћене примарне истраживачке методе: аналитичка и компаративна, које ће се примењивати у корелацији са методолошким моделом из апострофиране студије Драгослава Девића.

Кључне речи: *Обраде народних песма за један глас и клавир, фолклорни цитат, стилско-генетске карактеристике, клавирска пратња, музичка анализа.*

STYLISTIC AND GENETIC POTENTIALS OF MUSICAL QUOTATIONS RESOURCES IN THE PROCESSING OF FOLK SONGS FOR ONE VOICE AND PIANO BY SERBIAN AUTHORS IN THE PERIOD UNTIL THE BEGINNING OF WORLD WAR II

In interpretations of folk songs for one voice and piano, as a specific subcategory of Serbian solo songs, dating from the period before the Second World War, there are types of folklore citations of various genetic-style characteristics. The existence of the oldest folk layer in songs of patriarchal cultural regime, as well as the presence of oriental and western European elements in the songs of urban style, open questions of their treatment in the artistic process and the impact of the invoicing and harmonic segment of piano accompaniment. Differences arising from the specific structure of tonal relationships and their artistic potentials will be considered in the example of individual poems by the authors of this chronological period - from Kornelije Stankovic to Miloje Milojevic and Petar Konjovic. The aim of this study is, through the model of Serbian folk songs classification, applied by Dragoslav Devic in the scientific study "*Style and genetic characteristic of tonal relations in Serbian folk songs*" (Devic: 216-244, 1997.), to set a new systematization of folklore citations within this subcategory of solo songs and determine the basic parameters of their impact on the components and plans for artistic superstructure. This study will use primary research methods: analytical and comparative, which will be applied in correlation with methodological model from emphasized study of Dragoslav Devic.

Key words: *Interpretation of folk songs for one voice and piano, folk quotation, stylistic and genetic characteristics, piano accompaniment, musical analysis.*

ANALIZA UPOTREBNE VREDNOSTI U UMETNOSTI

UDK 330.133.1+7

Pitanju krize u umetnosti u tekstu se pristupa kroz analizu problema vrednovanja umetničkih dela. Iako se oblasti kulture pridaje često poseban status unutar ukupne društvene stvarnosti, u istraživanju se polazi od shvatanja da umetnička produkcija nije izuzeta iz procesa afirmacije upotrebne vrednosti. Ovakvo gledište, u izvesnom smislu, blisko je marksističkom shvatanju da je duhovna proizvodnja u jednom društvu uslovljena oblicima njegove materijalne proizvodnje. Navedeni stav tumači se u smeru da oblici materijalne proizvodnje uslovljavaju postavljene ideološke okvire, utičući na afirmaciju upotrebne vrednosti umetnosti koja je u funkciji održanja postojećih ideoloških okvira. Ovo, pri tom, ne utiče samo na umetničku produkciju, već i na vrednovanje zatečenog nasleđa. U tekstu se ispituje odnos marksističkog shvatanja upotrebne vrednosti i vrednovanja umetnosti.

Ključne reči: *marksizam, teorija umetnosti, umetnost, upotrebna vrednost, vrednost.*

ANALYSIS OF USE-VALUE IN ART

The author analyzes the relationship between use-value and art. Even though the culture is often given a special status within the whole social reality, the research presumes that the artistic production is not exempt from the process of use-value (Marxist term) determination. This viewpoint is close to the Marxist thought that the modes of production of material life conditions the general process of social, political and intellectual life. The stated viewpoint is interpreted in a way that the modes of production of material life conditions the affirmation of the artistic production use-value. This does not

affect only the artistic production, but the evaluation of the complete cultural heritage, as well. The author analyzes the problem of crisis in art in relation to use-value determination.

Key words: *art, marxism, theory of art, use-value, value.*

Nikola Cekić, Danica Stanković, Vojislav Nikolić, Aleksandra Kostić
e-mail: ncekic@yahoo.com

Univerzitet u Nišu, Građevinsko-arhitektonski fakultet Univerziteta u Nišu, Republika Srbija

UMETNIČKO-ISTORIJSKA DESTRUKCIJA U EKOURBARHITEKTURI

UDK 728.1(1-21):316.7

Dramatične i brze promene u društvu reflektovale su se snažno u svim stvaralačkim segmentima umetnosti. U ekourbarhitekturi se očitavaju kao imitantno-globalistički poremećaj u masovno, površno i improvizovano projektovanim zgradama, u artefaktnim strukturama od vrlo skupih građevinskih materijala sa malo dobrih ideja i mnogo ispoljenih projektantsko-dizajnerskih želja da se po svaku cenu bude avangardan. Fokus autora je u prikazu umetničko-istorijske destrukcije i narušavanju sinteznih, geometrijskih, gradivnih oblika u ekourbarhitektonskom prostoru kao i kontrastnim situacijama gde su prevagu odnele neumetničke intervencije, istorijsko-kulturološki, estetski poremećaji i kič u mikroambijentalnim celinama. Fizičke strukture, novijeg datuma, pojačale su dezintegrativnost umetničkih formi u urbarhitektonskim aglomeracijama do granica društvene, gradograditeljske patologije, do mentalne (ne)higijene i jeftinih, neodrživih rešenja koja donose krize velikih razmera, šablonizaciju i konfekciju oblika kuća i uopšte fizičkih struktura u prostoru, koje permanentno pune gradove. Ušli smo u vreme masovne, umetničke krize u ekourbarhitekturi, sa mnogo brutalnih grešaka u projektovanju i viđenju prostornih kompozicija, kada veliku nesrazmernost između građenja i umetničkog delovanja u prostoru moramo hitno zaustavljati. Potrebno je urgentno remodelovanje i obnova slika gradova, kao i oslobađanje od primitivne i jeftine gradnje koju teško da možemo i nazvati umetničkom ekourbarhitekturom. Pre bi se kazalo da svakodnevano živimo sa mnoštvom neumetničkih, jalovih i nefunkcionalnih gabarita, sa neprimerenim dizajnom u okolini, koji utiče na stvaranje vrednosnih stavova i naše intelektualno, umetničko i ukupno kulturološko usmerenje.

***Ključne reči:** kriza, umetnost ecourbarhitektura, mikroambijent, gradograditeljstvo, patologija.*

Nikola Cekic, Danica Stankovic, Vojislav Nikolic, Aleksandra Kostic
e-mail: ncekic@yahoo.com

University in Nis, The Faculty of Civil Engineering and Architecture of the University of Nis, Republic of Serbia

ART AND HISTORICAL DESTRUCTION IN ECOURBARCHITECTURE

Dramatically rapid social changes intensely reflected in all the creative segments of the art. In ecourbarchitecture, they are recognized as imitative-globalistic disturbance of the mass-produced buildings, designed in an improvised and superficial manner; they are artifact structures made of very expensive building materials, but with very little good concepts, and with prevailing desire to be avant-garde at all costs in terms of design. The focus of the author is on the presentation of art and historical destruction and disruption of synthetic, geometrical, constituting forms in ecourbarchitectonic space as well as on the contrasting situations where non-artistic interventions prevailed, as well as historical-cultural, aesthetic disturbances and kitsch in micro-ambient entities. Recent physical structures, amplified the disintegrating character of artistic forms in urbarchitectonic agglomerations which reached the limits of social, city-building pathology, became a lack of mental hygiene and they are represented by cheap, unsustainable designs which generate crisis, and produce clichés of the house forms and of the physical structures in space, which are permanently occupying the cities. We have entered an age of global, artistic crisis in ecourbarchitecture, with a lot of brutal mistakes in designing and conceptualization of spatial compositions, when a large discrepancy between the building and artistic action in space must be urgently prevented. It is necessary to urgently remodel and renew the image of the cities, as well to free them from the primitive and cheap architecture, which can hardly be termed artistic ecourbarchitecture. It could be said that we are living in an everyday world with a multitude of non-artistic, futile and non-functional structures, with the improper design of the environment, which generates value judgments and governs our intellectual, artistic and entire cultural being.

***Key words:** crisis, art, ecourbarchitecture, micro-ambient, city-building, pathology.*

ANALITIČKA I IZVOĐAČKA INTERPRETACIJA MUZIČKOG DELA

UDK 792/793.073:781 + 78.08

Počevši od osamdesetih godina XX veka u muzičkoj teoriji se rasplamsava diskurs o relevantnosti primene konvencionalnih analitičkih pristupa u izvođačkoj praksi. Paralelno sa povećanim zanimanjem za teoriju izvođaštva, javljaju se i različite percepcije odnosa analiza-partitura-izvođenje, pa je i sve veći broj primera gde se analiza i izvođenje ne javljaju kao potpuno odvojene aktivnosti. Da li je povezivanje intuitivnog i praktično stečenog znanja sa analitičkim sredstvima dovelo isključivo do izvođački orijentisanih istraživanja, ili je taj korak u solipsizam posledica potiskivanja snažne erudicije starije analitičke prakse, ili pak refleksija krize u razmišljanju o muzici, samo su neka od pitanja koja će biti obrađena u ovom radu. Kroz primere iz literature biće ukazano na trenutna istraživanja između analize, interpretacije i izvođenja kao izazova za ponovno promišljanje muzikoloških metoda.

Ključne reči: *analiza, partitura, izvođenje, interpretacija, sinteza.*

ANALYTICAL AND PERFORMATIVE INTERPRETATION OF A MUSICAL WORK

Starting with the last two decades of the XX century the discourse considering the relevance of applying the conventional analytic approach to performance practice has been expanding in the music theory. Simultaneously, with the increased interest in performance studies, different perceptions of the relationship score - analysis appear, and more examples in which analysis and performance emerge together as a not completely separate activity.

Whether the synergizing of intuitive knowledge of performance practice with analytical tools has led to solely performance-oriented research, or if this step in solipsism has been the result of the strong erudition suppression of older analytical practice and also either if it is a reflection of the crisis in

thinking about music, are just some of the questions which will be discussed in this paper. Using examples from classic literature the current research in the analysis-interpretation-performance relation will be pointed as a challenge in reconsidering musicological methods.

Key words: *analysis, scores, performance, interpretation, synthesis.*

Marko S. Milenković

e-mail: lionheartmarko@gmail.com

Univerzitet u Nišu, Fakultet umetnosti, Niš, Republika Srbija

MUZIČKO-DRAMATURŠKE KARAKTERISTIKE KOŠTANINIH PESAMA U MUZIČKOJ DRAMI PETRA KONJOVIĆA

UDK 781:784 Koštana

Petar Konjović predstavlja snažnu stvaralačku ličnost srpske umetničke muzike, a njegova velika narodna muzička drama *Koštana*, kao delo visoko-umetničkog ideala priznato i izvan naših granica, prirodno otvara niz značajnih pitanja muzičke analize. U radu se ova pitanja odnose pre svega na sagledavanje harmonsko-melodijskih i metro-ritmičkih, ali i dramaturških specifičnosti Koštaninih pesama i njihove uloge u muzičko-dramskom toku opere. Kompozitor je Koštani namenio osam pesama koje najsnažnije izražavaju njenu prirodu, misli i osećanja, a njihov izbor dramaturški je prilagodio podesnosti scenskog trenutka i dramskog toka. Svaka njena pesma ne samo da je organski integrisana u tok opere već ima tačno namenjenu dramsku ulogu sa bitnim akcentima, koju, reklo bi se, samo majstor scene, vrstan dramaturg koliko i muzičar – Petar Konjović može ostvariti.

U radu se otkrivaju lestvične strukture i tonalna baza pesama u kojima je kompozitor našao najpogodniji izraz, spoj folkloru i savremenijeg muzičkog izraza u elementima harmonske komponente sa ekspresivno-psihološkom funkcijom, melodijska linija kao konstituent muzičkog toka, te zahtevi dramaturške koncepcije kompozitora, koji od Koštaninih pesama, kao numeru uvezenih u dramsku radnju, stvara dramske impulse koji vode u tragičan kraj.

Ključne reči: *Koštana, pesma, melodija, harmonija, dramaturška uloga.*

MUSICAL AND DRAMATIC FEATURES OF THE KOSTANA'S SONGS IN THE MUSICAL DRAMA BY PETAR KONJOVIC

Petar Konjovic represents a strong creative personality of Serbian art music and his great folk musical drama *Kostana*, as a work of high artistic ideal recognized beyond our borders too, naturally opens up a range of important questions of musical analysis. In this work, these issues relate primarily to the consideration of harmonic-melodic and metro-rhythmic, but also dramaturgical specifics of *Kostana's* songs and their role in the musical-scenic course of the opera. Composer intended for *Kostana* eight songs which most strongly express her nature, thoughts and feelings, and their selection was dramatically adjusted to the fit of theatrical moment and the dramatic flow. Each her song is not only organically integrated into the course of the opera, but has exactly intended dramatic role with important accents, which, it would seem, only a master of the scene as an accomplished playwright and musician - Petar Konjovic can accomplish.

The work reveals scale structure and tonal base of poems in which the composer found the most appropriate phrase, a compound of folklore and more contemporary musical expression in the elements of harmonic component whit expressive - psychological function, melodic line as a constituent of the musical flow, and requirements of composer's dramaturgical conception which from *Kostana's* songs like tracks imported in dramatic action creates dramatic impulses which lead to a tragic end.

Key words: *Kostana*, song, melody, harmony, dramatic role.

V

KRIZA VREDNOSTI, UKUSA, PUBLIKE, UMETNIČKE
KRITIKE, NAGRAĐIVANJA
CRISIS OF VALUES, TASTE, AUDIENCE, ART
CRITICISM, AWARDING

Sanja Pflug

e-mail: pflugsanja@gmail.com

Udruženje za empirijska istraživanja umetnosti, Beograd, Republika Srbija

Biljana Pejić

e-mail: bilja309@ptt.rs

Udruženje za empirijska istraživanja umetnosti, Beograd, Republika Srbija

RIJALITI PROGRAM – NOVI UMETNIČKI FORMAT ILI KIČ

UDK 316.774.4:7.011.28

U radu se analizira fenomen rijaliti programa, kao novog televizijskog formata. Rijaliti program odlikuje dominacija spektakla i profita. Sadrži mnogo konstruktivizma, režije i simulacije. Iz ugla publike rijaliti program otvara problem oblikovanja novih identiteta sa određenim vrednosnim kategorijama. Koju vrstu kulturnih navika rijaliti program podstiče kod publike? Da li utiče na razvoj ukusa u pozitivnom ili negativnom smislu? Da li plasira samo sadržaje niskog kvaliteta koji podstiču neukus, loše navike i niske strasti kod publike ili razvija interesovanja i navike za nove umetničke pravce i sadržaje? Da li može da doprinese razvoju određenih umetničkih pravaca (npr. modnih, muzičkih)? Analiza različitih sadržaja i koncepcija rijaliti programa ukazuje da ne možemo dati jedinstven odgovor na postavljena pitanja.

Ključne reči: *rijaliti program, umetnički format, kič, ukus, publika.*

THE REALITY PROGRAM – NEW ART FORMAT OR KITSCH

The paper analyzes the phenomenon of the reality program, as a new television format. The reality program is characterized by the dominance of the spectacle and the profit. It is full of a constructivism, direction and simulation. To the audience perspective the reality program opens the problem of forming new identities with certain evaluates categories. What kind of cultural habits does the reality program encourage with the audience? Does it affect the development of the taste in a positive or in a negative way? If it produces only low-quality content will that encourage bad taste, bad habits and low passions with the audience without developing the interests and the habits for new artistic directions and content? Can the reality program contribute the development of certain art movements (e.g. fashion, music, etc.)? The analyze of different contents and concepts of the reality program, shows that it can not be given a unique answer to the questions.

Key words: *reality program, art format, kitsch, taste, audience.*

ПОЗИЦИЈА И ФУНКЦИЈА МУЗИЧКЕ КРИТИКЕ МЕЂУРАТНОГ ПЕРИОДА У ДНЕВНОЈ НОВИНСКОЈ ШТАМПИ: НОВИНЕ ПОЛИТИКА

UDK 070.447:78 Politika

Критике и чланци из међуратног периода у београдским новинама обухватиле су готово све тадашње значајне музичке манифестације. У тадашња три водећа престоничка дневна листа, *Политици, Правди и Времену*, музичка дешавања, проблеми музике и композиције одређених

аутора, посматрани су у континуитету, па с тим у вези, увидом у чланке објављене у њима, стичемо потпуни увид у музичке прилике тадашњег Београда. У прилог томе иде и чињеница да су аутори тих критика биле тадашње истакнуте личности које су се бавиле писањем о музици. Што се музичке критике тиче, *Политика* је несумњиво била водећи међу ова три дневна листа, захваљујући Милоју Милојевићу који је написао највећи број музичких чланака. Поред Милојевића, у овим новинама писали су и други истакнути музички писци и композитори: Стеван Христић, Коста Манојловић, Петар Крстић, Виктор Новак, Михаило Вукдраговић, Бранко Драгутиновић, Марко Тајчевић, Петар Бингулац и други. Теме којима су се поменути аутори бавили базирале су се на прегледу музичких дешавања, критикама концерата, композиција страних и домаћих аутора, као и на подизању свести о српској музичкој култури. Управо због постојања великог броја музичких критика и чланака у *Политици*, али и због недовољно написана посвећених овој теми, овом приликом одлучили смо се да детаљније сагледамо велики број чланака о музици насталих у међуратном периоду, и покушамо да одредимо позицију и функцију музичке критике објављене у српској дневној новинској штампи. За проучавање ове теме, као пример, узели смо чланке објављене у највећим дневним новинама *Политика*, које ћемо аналитичким и критичким поступком покушати да осветлимо.

Кључне речи: *Политика, музичка критика, Милоје Милојевић, рецепција музичких дешавања.*

Dina Vojvodic

e-mail: dinavojvodic@yahoo.com

University of Arts in Belgrade, Faculty of Music, Belgrade, Republic of Serbia

THE POSITION AND THE FUNCTION OF THE MUSIC REVIEW OF THE INTERWAR PERIOD IN DAILY PRESS: NEWSPAPER POLITICS

The criticism and the articles from the interwar period included almost all of the important musical events of that time. In three of the leading daily newspapers: *The Politics*, *The Justice* and *The Time*, musical events, problems of the music and compositions of certain authors had been watched in continuity, so regarding that, with an insight in articles published in them, we acquire

a full insight in the music opportunities of Belgrade then. In support to this goes a fact that the authors of those reviews were prominent figures of that time, who have dealt with writing about music. As far as music review goes, *The Politics* was without a doubt a leader among these three daily newspapers, thanks to Miloje Milojevic who wrote most of the music articles. Besides him, other prominent music authors and composers wrote there: Stevan Hristic, Kosta Manojlovic, Petar Krstic, Viktor Novak, Mihailo Vukdragovic, Branko Dragutinovic, Marko Tajcevic, Petar Bingulac and others. The authors mentioned above worked on the themes that were based on the review of the music events, reviews of the concerts, compositions of foreign and domestic authors and on the raising of the awareness about Serbian music culture as well. Exactly because of the existence of the large number of the music reviews and articles in *The Politics*, but also because of the insufficient number of headlines devoted to this theme, on this occasion we decided to perceive in more detailed way a large number of articles written in the interwar period about music and to try to determine the position and the function of the music criticism published in Serbian daily press. For the examination of this theme we took as an example articles published in the biggest Serbian newspapers *The Politics*, which we will try to enlighten with analytical and critical procedure.

Key words: *The Politics*, music review, Miloje Milojevic, reception.

Biljana Pejić

e-mail: bilja309@ptt.rs

Udruženje za empirijska istraživanja umetnosti, Beograd, Republika Srbija

UKRAŠENOST KAO ESTETSKI PRINCIP

UDK (7.011+7.04):(7.01:111.852)

U radu se analizira kriza ukusa kod široke umetničke publike. Prethodna istraživanja pokazuju da publika sve manje vremena provodi posmatrajući umetnička dela, kao i da preferira objekte koji su ukrašeniji, bogatiji detaljima i informacijama, a koja odlikuju i kič. Da li je kriza ukusa kod publike rezultat nedovoljnog umetničkog obrazovanja ili je odraz trenutno vladajućeg estetskog principa? Da li nedovoljna posvećenost delu utiče da budu dopadljiviji objekti koji nisu umetnički? U istraživanju su učestvovalе dve grupe ispitanika: neumetnici i umetnici. Oni su procenjivali crteže apstraktnog sadržaja, koji su istu likovnu temu obrađivali na tri različita načina (H, R i D princip obrade). H princip obrade je podrazumevao simplifikaciju crteža, R – obogaćivanje slike

detaljima i ukrasima, dok je D predstavljao originalnu verziju crteža. Rezultati pokazuju da prijetnost, upečatljivost i razumljivost rastu sa ukrašavanjem sadržaja kod neumetnika. Nalazi idu u prilog tezi da je ukrašenost dominantan estetski princip po kome bira neumetnička populacija.

***ključne reči:** ukus, ukrašenost, estetski princip, umetničko delo, umetničko obrazovanje.*

Biljana Pejic

e-mail: bilja309@ptt.rs

UEIU – Serbian Association for Empirical Studies of Arts, Belgrade, Republic of Serbia

DECORATION AS AN AESTHETIC PRINCIPLE

This paper examines the crisis of aesthetic criteria at the art wide audience. Previous researchs show that the audience spends less time looking at the artworks, and prefers objects that are more decorative and richer in details and with information, which are characterized as kitsch. Is the aesthetic criteria crisis of the audience a result of insufficient artistic education or a reflection of the current dominant aesthetic principle? Does insufficient dedication to a work affects that objects which are not art are more appealing?

Research was carried out on two samples: non-artists and artists groups. They assessed the abstract drawings with the same topic which was dealt with in three different ways (H, R and D principle). H principle of treatment implied the simplification of the drawing, R principle of treatment implied embellishing the drawing with details and decoration, while the D principle of treatment represented the original version of the drawing. The results of the research indicate that agreeableness, distinction and user-friendliness are growing with decorating of content in non-artists group. The results support the notion that the decoration is dominant aesthetic principle which characterized non-artistic group.

***Key words:** aesthetic criteria, decoration, aesthetic principle, art work, art education.*

ЗНАЧАЈ ПОЗОРИШНЕ ГЛУМАЧКЕ НАГРАДЕ ЖАНКА СТОКИЋ У ПРОЦЕСУ РЕХАБИЛИТАЦИЈЕ ЛИКА И ДЕЛА

UDK 791.635-051/-055.2 : 005.88 Ž. Stokić

(...) Умрлицу велике уметнице, један од тадашњих руководиоца театра, поцепао је пред запрепашћеном публиком...Споменик легенди овдашњег позоришта подигла кућна помоћница, јер је Жанка и након смрти била “неподобна”(...).

Р. Радосављевић¹

Предмет истраживања у овом раду јесте аналитичко сагледавање значаја идеолошког аспекта награде и њеног институционализовања, за развијање механизма наслеђа културног сећања једне нације.

Хипотетички оквир промишљања јесте нужност симболичке материјализације награде *Жанка Стокић* за процес рехабилитације лика и дела, у реконструкцији културног наслеђа Србије.

У првом делу рада пажњу посвећујемо појму награде као феноменолошком појму симболичког отелотворења нематеријалног духовног достигнућа у циљу осигуравања смисла кроз дефинисани уобличени оквир вредности.

Будући да смо суочени са феноменологијом заборавља, као агенсом скрнављења и осиромашења културног наслеђивања и културног сећања, у овом раду хипотетички постављамо питање о потреби материјализовања нематеријалних националних духовних вредности установљењем награде *Жанка Стокић*, ради осигуравања спасења културног споменика од изузетног значаја, Србије.

Истраживање се изводи методама: функционалне анализе, анализе садржаја, методама прикупљања података, хипотетичко-дедуктивном и индуктивном методом научног истраживања.

Кључне речи: *глумачка награда, културно наслеђе, Жанка Стокић, позоришна публика, рехабилитација.*

¹ Радосављевић, Р. Зашто смо заборавили Жанку Стокић, 29. новембар 2001, 30. новембар 2001. <http://arhiva.glas-javnosti.rs/arhiva/2001/11/28/srpski/R01112703.shtml>

THE IMPORTANCE OF THEATRE ACTING AWARD ZANKA STOKIC IN THE REHABILITATION PROCESS OF CHARACTER AND WORK

(...) Death certificate of great artist, one of the leaders of the then theater, tore up the front of the startled audience ... Monument legends of the local theaters picked up the maid, because the Zanka, and after the death was "unsuitable" (...).

R. Radosavljevic²

The research presented in this work is an analytical overview of the importance of the ideological aspects of remuneration and its institutionalization, the development of mechanisms of cultural heritage memories of a nation.

Hypothetically framework of thinking is a necessity symbolic materialization of the "Zanka Stokic" for the rehabilitation of the life and work in the reconstruction of the cultural heritage of Serbia.

In the first part of the attention to the notion of awards as a phenomenological concept of symbolic incarnation of the intangible spiritual achievements in order to provide meaningful through streamlined framework defined values.

Since we are faced with the phenomenology of oblivion as the agent of desecration and impoverishment of cultural inheritance and cultural memory, in this study, hypothetically is asked the question about the exigency for materializing intangible spiritual values by establishing national awards of Zanka Stokic, to ensure the salvation of cultural monuments of great importance, of Serbia.

The survey is conducted by the methods: functional analysis, content analysis, data collection methods, hypothetical-deductive and inductive method of scientific research.

Key words: *acting awards, cultural heritage, Zanka Stokic, theater audience, rehabilitation.*

² Radosavljevic, R. Why have we forgotten Zanka Stokic, 29 November 2001, 30 November 2001, <http://arhiva.glas-javnosti.rs/arhiva/2001/11/28/srpski/R01112703.shtml>

„ЧИКАМО ТЕ, ЧУДО!": МОТИВ РУГАЊА КРОЗ САДЕЈСТВО МУЗИКЕ И ПОЕЗИЈЕ У „БЕЛЕ-КУЛИ“ ДУШАНА РАДИЋА

UDK 781.6+82-147 *Čele-Kula*

Уметничко стваралаштво у Југославији након Другог светског рата било је упадљиво идеолошки обојено, догматизовано и естетички прилично једнолично. У таквој културној клими иновативне тенденције аутора су тешко налазиле пут до публике. Ипак, поједини уметници су успевали да настојања ка савременом јасно или латентно испоље у својим опусима. Један од њих је и композитор Душан Радић (1929-2010). У његовом опусу значајно место заузима кантата *Беле-кула* (1957) на текст Васка Попе. Упечатљиво авангардни, мрачни, иронични и врло потресни Попини стихови озвучени су стилски и изражајно одговарајућим музичким средствима. Мотив ругања смрти је доминантан, а национална тематика на оба уметничка фронта измештена из очекиваног патетично-патриотског дискурса и подигнута на ниво провокације и преиспитивања универзалних људских вредности.

Овај рад посвећен је анализи тог присног садејства текста и музике у кантати *Беле-кула*, а упоредо и разматрању рецепције саме кантате од стране стручне јавности.

Кључне речи: *Беле-кула, Душан Радић, поезија, музика, критика.*

MOCKING MOTIF IN THE RELATIONSHIP BETWEEN MUSIC AND POETRY IN DUSAN RADIC'S CANTATA "SKULL TOWER"

Overall cultural life in Yugoslavia in the period after the Second World War was strongly influenced, dogmatized and aesthetically framed by dominant ideology. Such ambient was unfavorable for innovative tendencies. However, some artists succeed to incorporate innovative and contemporary elements in their work. One of them was composer Dusan Radic (1929-2010).

One of his most important works is cantata *Skull Tower* (1959) written on Vasko Popa's verse. Popa's highly avant-garde, dark, ironic and upsetting lyrics were matched with adequate music language. Mocking with death is dominant motif, whereas national theme is relocated from patriotic discourse to the level of provocation and deliberation about universal human values.

This paper investigates relationship between words and music in *Skull Tower* and considers its reception in articles of prominent music critics.

Key words: *Skull Tower, Dusan Radic, poetry, music, critic.*

VI

KRIZA U UMETNOSTI I IDEJA „KRAJA UMETNOSTI“
CRISIS IN ART AND THE IDEA OF “THE END OF ART”

КРИЗА И “КРАЈ” ПОЛИФОНИЈЕ У САКРАЛНОЈ МУЗИЦИ РЕНЕСАНСЕ

UDK [781.4+783.1]:78.034

Овај рад ће представити преглед музичке уметничке праксе ренесансе у светлу настанка и решавања кризе полифоног мишљења.

Криза у музичкој уметности, настала као продукт развоја композиционе технике и популаризације музике, изазвала је велико негодовање цркве као институције која је у том тренутку имала велики удео у организацији уметничких дешавања, будући да су многи композитори радили под црквеним окриљем. Све већи уплив световних елемената и све слободнија организација музичког садржаја у духовној музици довела је до забране полифоне организације композиција, што је лако могло да се претвори у “крај” музичке полифоније.

Захваљујући напору композитора римске школе, направљен је предлог правила компоновања чијом применом би се криза превазишла, а полифонија у музици “спасила”. Правила компоновања о којима ће се говорити су уродила плодом, а музика је наставила да се развија у другом светлу.

Кључне речи: *Ренесанса, компоновање, контрапункт, кантус фирмус (лат. cantus firmus), духовна музика.*

CRISIS AND “THE END” OF THE POLYPHONY IN RENAISSANCE SACRAL MUSIC

This paper represents a review of the music of the Renaissance art practice in the light of the emergence and resolution of the crisis of polyphonic opinion.

Crisis of music art, created as product of compositional development and popularization of music, provoked a strong resentment of the Church, as the institution involved in organization of artistic events. The growing influence of global elements and freer organization of music content in spiritual music has led to the prohibition of polyphonic organization of the composition, which could easily export to “the end” of musical polyphony.

Thanks to the effort of the composers of the Roman school, a proposal of rules of composition were made, with a goal to overcome the crisis, and “save” polyphony in music. These rules were successful and the music continued to evolve in a different light.

Key words: *Renaissance, composing, counterpoint, cantus firmus, sacral music.*

VII

**KRIZA UMETNIČKOG STVARALAŠTVA I PRAKSE
CRISIS OF ARTISTIC CREATIVITY AND PRACTICE**

Мариета Конова

e-mail: marieta_konova@yahoo.com

*Великотърновски университет "Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново,
Република България*

**ПОРТРЕТЪТ ДНЕС ИЛИ КРИЗАТА КАТО НАЧИН ДА БЪДЕШ
РАЗЛИЧЕН – СЪВРЕМЕННИ ПРОБЛЕМИ НА ПОРТРЕТА В
ТВОРЧЕСТВОТО НА ХУДОЖНИЦИТЕ АНДРЕЙ ДАНИЕЛ,
ГРЕДИ АССА И СТЕФАН АЛТЪКОВ**

UDK 75.071.1:7.041.5 A. Daniel, G. Assa, S. Altakov

Статията е интерпретативен анализ на портретното творчество на художниците Андрей Даниел, Греди Асса и Стефан Алтъков, на характерния за всеки от авторите стил на работа, зависещ изцяло от идеята на произведенията им и разглежда внушенията и посланията отправени към зрителя, както и колорита и контура като изразни средства, чрез които се постига психологическото въздействие на портрета.

Ключови думи: *художник, модел, зрител, творба, портрет, възприемане, субективно отразяване, съпребивяване, психологическо въздействие.*

Veliko Trnovo University "St. Kiril and St. Methodius", Veliko Trnovo, Republic of Bulgaria

THE PORTRAIT TODAY OR THE CRISIS AS A WAY OF BEING DIFFERENT – CONTEMPORARY ISSUES IN PORTRAIT IN THE ARTWORKS OF ANDREY DANIEL, GREDDY ASSA AND STEFAN ALTA KOV

This paper is an interpretative analysis of portrait artworks by Andrey Daniel, Greddy Assa and Stefan Altakov, the paper characterizes the artistic style of each of the authors, depending entirely on the idea of their artworks, it reveals the suggestions and messages addressed to the viewer, and is a kind of research on color and contour as means of expression, through which is achieved the psychological impact of the portrait.

Key words: *artist, model, spectator, artwork, portrait, perception, subjective reflection, empathy, psychological impact.*

Смиљана Влајић

e-mail: smiljana.vlajic@sbb.rs

Универзитет у Новом Саду, Академија уметности, Нови Сад, Република Србија

МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО У ПЕРИОДУ ДРУШТВЕНЕ ДЕКАДЕНЦИЈЕ

UDK (7.011.2+78.071.1/.2):316.7 "18/20"

Уметничко дело је одувек било рефлексија друштва са свим својим социјалним, политичким, моралним и осталим вредностима. Уметност је, такође, остављала најдубљи траг у времену кроз читаво људско постојање и најсликовитије описивала време и окружење у којем је стваралац деловао. Музичка уметност јесте један веома битан елемент укупног уметничког стваралаштва, али чини се и најподложнији разним видовима „злоупотребе“ у виду масовне продукције шунда. Рад ће се бавити питањем зашто је савремено музичко уметничко стваралаштво на нашим просторима у проблему када је у питању однос стваралац – извођач – слушаалац, последицама масовне продукције шунда, као и разлозима због којих масовни медији, који су и најмоћнији креатор тренутног друштвеног система вредности, фаворизују шунд у односу на уметност, и најзад, какву

ћемо слику оставити будућим нараштајима о нашем друштву у периоду последње деценије 20. и прве две деценије 21. века, времену обележеном ратовима, економским, друштвеним и моралним падом.

Кључне речи: *савремено стваралаштво, масовни медији, систем вредности, шунд, масовна продукција.*

Smiljana Vlajic

e-mail: smiljana.vlajic@sbb.rs

University in Novi Sad, Academy of Arts, Novi Sad, Republic of Serbia

MUSICAL CREATIVITY IN PERIOD OF SOCIAL DECADENCE

A piece of art has always represented the reflection of the society with all its social, political, moral and other values. Art has also left the deepest trail in time through whole mankind existence and depicted the time and environment in which the artist worked. Music art is a very important element of the general artistic creativity, but it seems to be a subject of various »abuses« such as mass production of dross. This work will go in for a question why is contemporary art creativity in our region in trouble when it comes to a relation creator – performer – listener, the consequences of the mass production of dross, reasons for which mass media (the most powerful creator of the current social value system) favor dross in comparison to art, and finally, what picture we are going to leave to the future generations about our society in period of the last decade of the 20. century and first two decades of the 21. century, the time stamped with wars, economical, social and moral decadence.

Key words: *contemporary creativity, mass media, value system, dross, mass production.*

МУЗИКАЛЕН ИМПРЕСАРИО – СЪЩЕСТВУВА ЛИ ОЩЕ ТАЗИ ПРОФЕСИЯ?

UDK 78.071.1/.2+.075

Днес, повечето музиканти, които са активни и свирят, често съвместяват няколко професии – изпълнител, продуцент, мениджър, импресарио. Самотовреме набързипромени, изисква бърза реакция и навременна активност – не позволява да се чака. Само големите имена в бранша могат да си позволят услугите на импресарио, защото това е свързано с високи финансови ресурси, които в началото на една кариера не са много. Разбира се, всеизвестен е фактът, че всеки музикант вярва в магическата сила на импресариото, който би направил мечтания договор за големи пари и така да се стигне до връх в кариерата. Но дали е така?

Ключови думи: импресарио, музика, кариера, договор, изпълнител.

MUSIC IMPRESARIO – DOES THIS PROFESSION STILL EXIST?

Nowadays, most of the musicians who are active and perform at a regular basis, often combine several professions – performer, producer, manager and impresario. The time now is a time of rapid changes, and it demands quick response and timely action; it does not allow waiting. Only the big names in the sector can afford an impresario as this is connected with significant financial resources, which are not abundant at the beginning of a music career. Of course it is well known that every musician believes in the magic abilities of the impresario, who would sign the dream contract for the big money and thus a peak in the career would be achieved. But is this a true story?

Key words: impresario, music, career, contract, performer.

VIII

IDEOLOGIJA, POLITIKA I UMETNOST
IDEOLOGY, POLITICS AND ART

**КРИТИКА ПОЛИТИЧКОГ ДЕЛОВАЊА ПРЕД РАСПАД СФРЈ
КРОЗ РОКЕНРОЛ ДЕВЕДЕСЕТИХ**

UDK 323.1/2: 78.036 (497.1) Rokenrol

Овај рад анализираће утицај политике, идеологије и ратова на простору бивше СФРЈ деведесетих година 20. века на музичко стваралаштво ових простора. Посебна пажња поклоњена је рокенролу зато што он представља уметнички израз и глас масе, нарочито младих и вид је испољавања њихових ставова према актуелним дешавањима. Деведесете представљају период последњег трзаја квалитетног рокенрола и наговештај суноврата популарне музике започетог управо у том периоду, као и пропадања читавог система вредности које је евидентно у свим државама бивше СФРЈ. Након тог последњег крика и критике коју је рокенрол упутио тадашњем времену, наступа период кича и псеудоуметности који омогућава даљу друштвену декаденцију која се постепено укоренила у све друштвене сфере и тренутно нас у великој мери окружује.

Кључне речи: *рокенрол, деведесете, рат, млади, друштвена декаденција.*

THE CRITICISM OF POLITICAL ACTIONS BEFORE THE DISINTEGRATION OF YUGOSLAVIA THROUGH ROCK AND ROLL OF THE NINETIES

This work is going to analyze the influence of politics, ideology and wars in former Yugoslavia in the last decade of the 20. century on music creativity of this area. Special attention is given to rock and roll music because it represents the artistic expression and the voice of mass, especially the youth and is a way of expressing viewpoints on current events. The nineties represent the period of the last twitch of quality rock and roll and indication of popular music decay started in that period, as well as the deterioration of the whole system of values which is evident in all countries of the former Yugoslavia. After that last scream and criticism which rock and roll sent to the then-time, comes a period of dross and pseudo-art which allows further social decadence which gradually root in all spheres of society and largely surrounds us now.

Key words: *rock and roll, nineties, war, youth, social decadence.*

МУЗИЧКИ ЖИВОТ У НИШУ ЗА ВРЕМЕ ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА

UDK 7.07 (497.11 Niš) "1939/1945"

Идеолошки и политички контекст српског друштва у периоду после Другог светског рата условио је да културна историја Србије од 1941. до 1944. године остане у сенци ратне историје коју су писали победници. Новија истраживања показују, међутим, да су се и у овим ратним годинама које представљају парадигматичан пример кризног периода, одвијале бројне забавне, културне и уметничке активности (позоришне, балетске и оперске представе, наступи домаћих и иностраних музичких уметника, књижевне и ликовне манифестације). Њихов карактер и интензитет навео је поједине ауторе да живот у Недићевој Србији окарактеришу као „веселе у конц-логору“. На основу информација из дневног листа *Ново*

време, који је током окупације излазио у Србији, у овом раду покушаћемо да реконструишемо локални музички живот као значајну друштвену делатност условљену историјским догађајима и културним политикама окупационих немачких и цивилних српских власти.

Кључнeрeчи: *Ниси, Други светски рат, српска музика, локални музички живот, музичке институције.*

Sonja S. Cvetkovic

e-mail: cvetkos@mts.rs

University in Nis, Faculty of Arts, Nis, Republic of Serbia

MUSICAL LIFE IN NIS DURING THE SECOND WORLD WAR

Ideological and political context of Serbian society in the period after the Second World War caused that the cultural history of Serbia from 1941 to 1944 remains in the shadow of the war history written by the winners. Recent studies show, however, that in the war years, which is a paradigmatic example of the crisis period, held a numerous entertainment, cultural and artistic activities (theater, ballet and opera performances, performances by Serbian and foreign musical artists, literary events and exhibitions). Their character and intensity has prompted some authors to characterize life in Nedic's Serbia as „happiness in the concentration camp”. Based on information from the daily newspaper *Novo vreme (The New Time)* which was published in Serbia during the occupation, we will try in this paper to reconstruct the local musical life as an important social activity conditioned by historical circumstances and cultural policies of the occupying German and Serbian civil authorities.

Key words: *Nis, Second World War, Serbian music, local musical life, musical institutions.*

Музичка школа „Др Милоје Милојевић“, Крагујевац, докторанд комунологије на Факултету за културу и медије

УЛОГА КЊИГЕ КАО МАСОВНОГ МЕДИЈА У ФОРМИРАЊУ И УЧВРШЋИВАЊУ ИДЕОЛОШКИХ И ПОЛИТИЧКИХ СТАВОВА ЧИТАЛАЧКЕ ПУБЛИКЕ

UDK (316.774/.776+002):82

Циљ овог рада је да са комуниколошког аспекта сагледа улогу и утицај књижевности у формирању политичких ставова читалачке публике. У раду се полази од чињенице да је књига, нарочито у периоду пре револуционарног технолошког развоја, била један од најутицајнијих медија масовног комуницирања, и разматрају постулати теорија масовних комуникација, који укључују моћ креирања културних образаца и јавног мњења, утемељивање владајућег дискурса и употребу писаца и њихових дела у остваривању краткорочних или дугорочних политичких циљева. У раду је анализирана интенционалност и персуазивност епских, лирских и драмских књижевних врста аутора са простора бивше Југославије у периоду пре и после Другог светског рата, када је организована пропаганда формирала, а потом и учвршћивала нову идеологију владајућих елита.

Кључне речи: *књижевност, масовни медији, комуникације, идеологија, политика.*

Aleksandar Stajn

e-mail: astajn@gmail.com

Music school "Dr Miloje Milojevic", Kragujevac, PhD student in Communication studies at Faculty of Culture and Media

THE ROLE OF BOOK AS A MASS MEDIUM IN ESTABLISHING AND CONSOLIDATION OF IDEOLOGICAL AND POLITICAL ATTITUDES IN READING PUBLIC

The aim of the paper is to identify the role and influence of literature in establishing political attitudes in reading public from the viewpoint of communicationology. The fact that a book, especially in pre-IT technological revolution era was one of the most influential media of mass communication was a starting point in the analysis of theoretical postulates of mass communications

which included the capacity of creation of cultural patterns and public opinion, establishment of predominant discourse and the use of writers and their works in the realisation of short-term or long-term political aims. The paper analyses the intentionality and persuasiveness of epic, lyrical and dramatic genres done by the authors in the region of former Yugoslavia before and after the World War II, when the propaganda created and then consolidated new ideology of ruling elite.

Key words: *literature, mass media, communications.*

Лeанa A. Вучковић

e-mail: vuckovic.leana@gmail.com

Факултет за културу и медије, Универзитет Џон Хезбит, Београд, Република Србија

ПРОБЛЕМ МОДЕРНЕ КАО ПРОБЛЕМ ПОСТОЈАЊА БОГА: ФЈОДОР М. ДОСТОЈЕВСКИ И ФРИДРИХ НИЧЕ

UDK 165:2-13 "18/19" F.M. Dostojevski, F. Niče

Предмет истраживања и промишљања у овом раду јесте дубоко аналитичко сагледавање универзалног проблема људске слободе у модерни кроз стваралаштво и филозофски систем Фјодора Михајловича Достојевског и Фридриха Ничеа.

Наиме, проблем слободе у модерни мора бити анализиран кроз историјске филозофско-политичке метасистеме као основне конструкције људског друштва: идеализам као један од доминантних праваца филозофије, затим религијски конзервативизам и западноевропски либерализам XIX века. Такође, кроз проблематику њихове одрживости у потрази за смислом на нивоу индивидуалног спиритуалног егзистенцијализма.

Тематска окосница јесте сличност у трагичком гносеолошком узроку, код ова два мислиоца, чија се теодицеја и антитеодицеја на путу до истине одвијала кроз висок степен сличности у биографској рекомпозицији историјских концептуалних димензија и проблем синтезе у матрицама мегаидеологија.

Заправо аналитичком и дедуктивном методом, као и методом компаративне анализе отварамо питање о етиологији филозофије трагедије као основне провере одрживости идеализма, код зачетника и представника европског песимистичког правца и реалистичности у приказу истина о људском друштву, кроз књижевно - филозофска дела.

Питања о етиологији потраге за слободом и историји људске идеоло-

лошке трагедије биће посматрана кроз дела Ф. М. Достојевског „Браћа Карамазови“ и Ф. Ничеа у делима „Генеалогичка морала“, „Људско одвећ људско“ и „Воља за моћ“.

***Кључне речи:** идеализам, гносеологија, етиологија, филозофија трагедије, либерализам, нихилизам, религијски конзерватизам, слобода.*

Leana A. Vuckovic

e-mail: vuckovic.leana@gmail.com

Faculty of Culture and Media, John Naisbitt University; Belgrade, Republic of Serbia.

PROBLEM OF THE EPOCH OF MODERN AS A PROBLEM OF THE EXISTENCE OF GOD: FYODOR M. DOSTOYEVSKY AND FRIEDRICH NIETZSCHE

The research and reflection in this paper is deep analytical understanding of the universal problem of human freedom in the modern creativity and philosophical system of Fyodor Mikhailovich Dostoyevsky and Friedrich Nietzsche.

The problem of freedom in the epoch of modern, must be analyzed through philosophical and historical political metasystems as the basic structure of human society: Idealism as one of the dominant trends of philosophy, then religious conservatism and Western European liberalism of the XIX century. Also, through the issue of sustainability in their quest for meaning at the level of individual spiritual existentialism.

The thematic framework is similarity in the tragic epistemological cause, in these two thinkers whose theodicy and anti-theodicy on the way to the truth took place through a high degree of similarity in the biographical and historical recomposition of conceptual dimension of the problem of synthesis in matrices of mega ideologies.

Actually analytical and deductive method, and the method of comparative analysis raises questions about the etiology of Philosophy tragedy, as basic checks sustainability of idealism, in the author and representatives of the European pessimistic direction and realism, to view the truth about human society, the literary-philosophical work.

The question of the etiology of the quest for freedom and the history of human ideological tragedy will be observed in the works of F. M. Dostoevsky's "The Brothers Karamazov" and in the works of F. Nietzsche's "Genealogy of Morals", "Human too human" and "Will to Power".

***Key words:** idealism, gnoseology, etiology, philosophy of tragedy, liberalism, nihilism, religious conservatism, freedom.*

**Treći nacionalni naučni skup
sa međunarodnim učešćem**

Niš, 9-10. oktobar 2015.

BARTF 2015

UMETNOST I KULTURA DANAS:

Kriza u umetnosti – umetnost u krizi
Knjiga apstrakata

Izdavač

UNIVERZITET U NIŠU
FAKULTET UMETNOSTI U NIŠU

Za izdavača

Prof. dr Suzana Kostić, dekan

Urednik

Mr Nataša Nagorni Petrov

Lektura

Verica Novakov (srpski jezik)
Ivana Đelić (engleski jezik)

Grafički dizajn naslovne strane

Anita Milić

Prelom i tehnička priprema

Sanja Dević

Univerzalna decimalna klasifikacija

Vesna Gagić

Štamparija

Atlantis d.o.o. Niš

Tiraž

70

**The third national scientific forum
with international participation**

Nis, 9 -10th October 2015

BARTF 2015

ART AND CULTURE TODAY:

The crisis in art - art in crisis
Book of Abstracts

Publisher

UNIVERSITY OF NIS
FACULTY OF ARTS IN NIS

For publisher

PhD Professor Suzana Kostic, Dean

Editor

MA Natasa Nagorni Petrov

Language editors

Verica Novakov (Serbian language)
Ivana Djelic (English language)

Book cover graphic design

Anita Milic

Layout and Technical processing

Sanja Devic

UDC

Vesna Gagic

Press

Atlantis d.o.o. Nis

Circulation

70

ISBN 978-86-85239-26-7

CIP-Каталогизација у публикацији

